

KUPAX01KCX7V

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Spisová značka: KUPA-17911/2026 OŽPZ
Č. j.: KUPA-17911/2026-1
Telefon: 466 026 351
E-mail: posta@pardubickykraj.cz
Vyhотовeno: v Pardubicích dne 5. 10. 2026

dle rozdělovníku

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA
VÝZVA

Krajský úřad Pardubického kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, v souladu s § 172 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zveřejňuje návrh změny opatření obecné povahy a vyzývá dotčené osoby k uplatnění připomínek nebo námitek.

Každý, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být návrhem opatření obecné povahy přímo dotčeny, může k návrhu uplatnit písemné připomínky.

Vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být návrhem opatření obecné povahy přímo dotčeny, mohou proti návrhu uplatnit písemné odůvodněné námítky.

Připomínky a námítky lze uplatnit ve lhůtě 30 dnů ode dne zveřejnění návrhu opatření obecné povahy na úřední desce Krajského úřadu Pardubického kraje. Zmeškání lhůty pro podání námitek nelze prominout.

Připomínky nebo námítky je třeba zaslat písemně na adresu Krajského úřadu Pardubického kraje, Komenského náměstí č. p. 125, 532 11 Pardubice, případně elektronicky na adresu elektronické podatelny posta@pardubickykraj.cz, s uznávaným elektronickým podpisem, nebo prostřednictvím datové schránky Krajského úřadu Pardubického kraje, ID datové schránky: z28bwu9.

NÁVRH ZMĚNY OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Krajský úřad Pardubického kraje, odbor životního prostředí a zemědělství (dále též „krajský úřad“), jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 77a odst. 4 písm. i) a odst. 5 písm. o) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o ochraně přírody“), **vydává** dle ustanovení § 171 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „správní řád“) v souladu s ustanovením § 84 odst. 1 zákona o ochraně přírody, **opatření obecné povahy, kterým se mění opatření obecné povahy č. j. 70817/2023/OŽPZ ze dne 21. 8. 2023, a to tak, že nově zní (z důvodu rozsáhlých změn je uveden kompletní text nového navrhovaného znění):**

Krajský úřad, jako věcně i místně příslušný orgán ochrany přírody a krajiny ve smyslu ustanovení § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, a ustanovení § 77a odst. 4 písm. i) a odst. 5 písm. o) zákona o ochraně

přírody, dle ustanovení § 171 správního řádu **vlastníkům pozemků určených k plnění funkcí lesa nacházejících se v přírodní rezervaci Maštale, nájemcům těchto pozemků a jimi pověřeným osobám pro lesnické činnosti spočívající především v těžbě dřeva a v lesní dopravě:**

I.

V souladu s ustanovením § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody povoluje výjimku ze základních ochranných podmínek přírodní rezervace, zde konkrétně:

- **Ze zákazu uvedeného v § 34 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie v přírodní rezervaci Maštale, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému.**
- **Ze zákazu uvedeného v § 34 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně přírody v přírodní rezervaci Maštale používat biocidy.**

Výjimka je udělena za účelem realizace úmyslné a nahodilé lesní těžby ve smyslu ustanovení § 2 písm. l), m) a n) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, v platném znění, a dále za účelem přípravy půdy, obnovy porostů, výchovy porostů a ochrany kultur v zónách A, B a C tak, jak byly tyto zóny v rámci přírodní rezervace Maštale vymezeny a jak jsou znázorněny v Příloze č. 1, která je nedílnou součástí tohoto opatření obecné povahy, a to v následujícím rozsahu:

Zóna A
bezzásahová

Povolují se:

- **kácení geograficky nepůvodních druhů lesních dřevin, zejména JDO¹, DBC, VJ, AK a DG, avšak bez odvozu dřevní hmoty,**
- **zásahy k zajištění průjezdnosti stávajících lesních cest (1L, 2L) a ostatních tras pro lesní dopravu (3L, 4L), účelových a místních komunikací a silnic pro umožnění průjezdu vozidel IZS, např. odklizení padlých kmenů z těchto cest, tras, komunikací a silnic do porostu.**

Zóna B
postupné přeměny

Povolují se:

- **nahodilá těžba aktivních kůrovcových SM, dále pak nahodilá těžba syrového dřeva SM atraktivního pro kalamitní druhy lýkožroutů mimo stanoviště přirozeného výskytu SM a též nahodilá těžba syrového dřeva BO mimo stanoviště přirozeného výskytu BO; na stanovištích přirozeného výskytu SM (BO) pouze v porostech, kde jejich zastoupení převyšuje podíl odpovídající přirozené druhové skladbě stanoviště, a to maximálně v rozsahu tohoto převýšení,**
- **úmyslná těžba BO na borových stanovištích (SLT 0K, 0M a 0N) v porostech od 100 do 120 let věku dle LHP nebo LHO, a to výběrným hospodářským**

¹ Vysvětlení zkratk je uvedeno na konci tohoto opatření obecné povahy.

způsobem nebo podrostním hospodářským způsobem s velikostí obnovního prvku do výměry 0,15 ha v množství do 20 % tabulkové zásoby dřevní hmoty² BO (dle příslušného LHP nebo LHO) dané porostní skupiny v časovém horizontu platnosti příslušného LHP nebo LHO,

- úmyslná těžba BO na borových stanovištích (SLT 0K, 0M a 0N) v porostech nad 120 let věku dle LHP nebo LHO, a to výběrným hospodářským způsobem nebo podrostním hospodářským způsobem s velikostí obnovního prvku do výměry 0,15 ha v množství do 30 % tabulkové zásoby dřevní hmoty BO (dle příslušného LHP nebo LHO) dané porostní skupiny v časovém horizontu platnosti příslušného LHP nebo LHO,
- úmyslná těžba SM, vyjma porostů na stanovištích SLT 0N, 5G a 5R a exponovaných stanovištích, a to výběrným hospodářským způsobem či podrostním způsobem nebo formou maloplošného holosečného hospodaření s velikostí obnovního prvku do výměry 0,50 ha, a to v množství do 20 % tabulkové zásoby dřevní hmoty SM (dle příslušného LHP nebo LHO) u porostů do 120 let a 35 % tabulkové zásoby dřevní hmoty SM (dle příslušného LHP nebo LHO) u porostů nad 120 let, v obou případech v časovém horizontu platnosti příslušného LHP nebo LHO,
- úmyslná těžba na ostatních typech stanovišť, tj. mimo borová stanoviště SLT 0K, 0M a 0N a mimo exponovaná stanoviště, výběrným nebo podrostním hospodářským způsobem, s výjimkou těžby listnatých dřevin PDS, JD a SM. V obnovních prvcích na těchto stanovištích, v nichž nejsou zastoupeny listnaté dřeviny PDS ani JD, nebo v případě prokazatelného selhávání přirozené obnovy těchto dřevin se povoluje rovněž úmyslná těžba formou maloplošného holosečného hospodaření s velikostí jednotlivého obnovního prvku nejvýše 0,25 ha, se stejnými druhovými výlukami. Celkový objem úmyslné těžby podle tohoto bodu nesmí za dobu platnosti příslušného LHP nebo LHO překročit 35 % tabulkové zásoby dřevní hmoty dané porostní skupiny uvedené v tomto LHP nebo LHO. Do tohoto celkového limitu se započítává také objem úmyslné těžby SM provedené v téže porostní skupině podle samostatného bodu upravujícího úmyslnou těžbu SM. Těžba SM se řídí výhradně rozsahem, způsoby a omezeními stanovenými v tomto samostatném bodu; tento bod nezakládá další oprávnění k těžbě SM. Zvláštní procentní limit pro SM a celkový limit porostní skupiny musí být dodrženy současně a nesčítají se.
- odstranění geograficky nepůvodních druhů lesních dřevin, zejména JDO, DBC, VJ, AK a DG,
- v případě selhávání přirozené obnovy dřevin PDS v obnovních prvcích vzniklých po povolené těžbě umělé zalesnění k doplnění stávající přirozené obnovy (zmlazení) dřevinami PDS,
- mechanická ochrana kultur (oplocování, individuální ochrana dřevin), vyžínání buřeně a aplikace repelentu proti okusu, avšak vše pouze za účelem ochrany umělých výsadeb a zmlazených dřevin PDS,
- výchova porostů (prořezávky, předmýtní úmyslná těžba),

² Do uvedeného množství 20 % tabulkové zásoby dřevní hmoty se nezapočítává objem případně těžebných geograficky nepůvodních druhů dřevin (např. JDO, DBC, VJ, AK a DG). Toto platí i pro ostatní procentuální vyjádření možných těžeb uvedených v následujících částech tohoto opatření obecné povahy s odpovídajícími procentuálními hodnotami.

- zásahy k zajištění průjezdnosti stávajících lesních cest (1L, 2L) a ostatních tras pro lesní dopravu (3L, 4L), účelových a místních komunikací a silnic pro umožnění průjezdu vozidel IZS, např. odklizení padlých kmenů z těchto cest, tras, komunikací a silnic do porostu, a dále pro odvoz dřevní hmoty vytěžené a odstraněné dle předchozích bodů této části opatření obecné povahy,
- lesní doprava dřevní hmoty vytěžené a odstraněné dle předchozích bodů této části opatření obecné povahy,
- v případě prokazatelného a orgánem ochrany přírody stvrzeného selhání přirozené obnovy dřevin PDS (tj. do 3 let od realizace těžby není plocha dostatečně zajištěna jakoukoliv přirozenou obnovou) je možné realizovat mechanickou přípravu půdy.

Zóna C *aktivní přeměny*

Povolují se:

- nahodilá a úmyslná mytní těžba SM a BO a nahodilá těžba aktivních kůrovcových JD,
- úmyslná těžba ostatních druhů dřevin PDS (nad rámec jejich přirozeného zastoupení), a to pouze za účelem podpory nedostatečně zastoupených druhů PDS,
- odstranění geograficky nepůvodních druhů lesních dřevin, zejména JDO, DBC, VJ, AK a DG,
- příprava půdy,
- umělé zalesnění ploch po těžbě a v prosvětlených porostech (podsadby),
- výchova porostů (prořezávky, předmytní úmyslná těžba),
- ochrana kultur včetně aplikace chemických prostředků (biocidů), avšak pouze za účelem ochrany nových výsadeb a zmlazených dřevin přirozené druhové skladby proti žíru klikoroha borového (*Hylobius abietis*); v ostatních případech se připouští aplikace biocidů máčením či postřikem sadebního materiálu před výsadbou, avšak pouze mimo území PR Maštale,
- mechanická ochrana kultur (oplocování, individuální ochrana dřevin), vyžínání buřeně a aplikace repelentu proti okusu, avšak vše pouze za účelem ochrany nových výsadeb a zmlazených dřevin PDS,
- likvidace klestu formou pálení nebo štěpkováním s odvozem dřevní hmoty mimo území PR Maštale,
- zásahy k zajištění průjezdnosti stávajících lesních cest (1L, 2L) a ostatních tras pro lesní dopravu (3L, 4L), účelových a místních komunikací a silnic pro umožnění průjezdu vozidel IZS, např. odklizení padlých kmenů z těchto cest, tras, komunikací a silnic do porostu, a dále pro odvoz dřevní hmoty vytěžené a odstraněné dle předchozích bodů této části opatření obecné povahy,
- lesní doprava dřevní hmoty vytěžené a odstraněné dle předchozích bodů této části opatření obecné povahy.

Nedílnou součástí tohoto výroku opatření obecné povahy jsou i podmínky pro minimalizaci negativních dopadů na předměty ochrany přírodní rezervace Maštale, které jsou uvedeny ve III. výroku tohoto opatření obecné povahy.

II.

V souladu s ustanoveními § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a), b) a c) zákona o ochraně přírody a na základě § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody povoluje výjimku ze zákazů škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných rostlin a živočichů, konkrétně ze zákazů rušit a poškozovat nebo ničit sídla (biotopy) zvláště chráněných druhů uvedených v Příloze č. 2., a to v rozsahu činností povolených v I. výroku tohoto opatření obecné povahy.

Nedílnou součástí tohoto výroku opatření obecné povahy jsou i podmínky pro minimalizaci negativních dopadů a pro zajištění podmínek přežití populací druhů uvedených v Příloze č. 2, které krajský úřad stanovil v souladu s ustanovením § 56 odst. 3 zákona o ochraně přírody, a které jsou uvedeny ve III. výroku tohoto opatření obecné povahy.

III.

Povolení výjimky v zóně A krajský úřad podmiňuje následujícím:

1. Kácení geograficky nepůvodních dřevin je možné pouze mimo hnízdní období, tj. od 1. 9. do 1. 4. kalendářního roku. Při kácení geograficky nepůvodních dřevin nesmí docházet k poškozování skalních útvarů, k ničení souvislých ploch zmlazení nebo spodní etáže, a dále k poškozování ekologicky významných prvků přírodního prostředí, kterými jsou rašeliniště, vodní toky a biotopy zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin.

Povolení výjimky v zóně B krajský úřad podmiňuje následujícím:

2. Úmyslné těžby a následná lesní doprava mohou být prováděny pouze v období od 1. 9. do 1. 4. kalendářního roku.
3. Při realizaci těžeb (nahodilých i úmyslných) a následné lesní dopravě je nezbytné si počínat tak, aby nedocházelo k významnému poškození půdního povrchu (zejména nesmí vznikat podmínky pro soustředěný odtok a erozní rýhy). V případě vzniku míst soustředěného odtoku na cestách či odvozních linkách ve svazích musí být tato místa upravena tak, aby nebyla zdrojem nežádoucí eroze.
4. V případě těžby na borových stanovištích podrobným hospodářským způsobem je nezbytné vytvářet obnovní prvky s nepravidelným tvarem, a dále ponechávat dřevní hmotu k zetlení ve výši 10 % z celkového objemu těžené hmoty (např. pařezy, tlející nebo sterilní části kmenů). Z tohoto objemu musí být nejméně 50 % dřeva o průměru větším než 25 cm.
5. V případě úmyslné těžby v porostních skupinách starších než 120 let nebude provedena domýtná fáze a k fyzickému rozpadu bude ponecháno minimálně 20 % tabulkové zásoby dřevní hmoty (dle příslušného LHP nebo LHO), tvořené přednostně vzrostlými jedinci dřevin PDS (pouze při jejich nedostatečném zastoupení lze požadovaný objem doplnit jedinci jiných neinvazních druhů). Toto množství bude ponecháno pouze mimo dopadovou vzdálenost veřejných komunikací, lesních cest, cyklistických a turistických tras. Není-li možné tuto podmínku dodržet, lze ji splnit ponecháním odpovídajícího množství dřevní hmoty k zetlení po jejím pokácení.
6. Při realizaci těžeb a následné lesní dopravě nesmí dojít k poškození skalních útvarů a dalších ekologicky významných prvků přírodního prostředí (rašelinišť, silně podmačených stanovišť a dalších vodních a mokřadních prvků).

7. V rámci úmyslných i nahodilých těžeb a následné lesní dopravy nesmí být odstraňovány již dříve padlé neaktivní suché kmeny a zlomce. Manipulace s již dříve padlými neaktivními suchými kmeny je možná pouze v případech, kdy by to vyžadovaly požadavky na zajištění bezpečnosti osob, a dále z důvodu provádění protipožárních opatření, kterými je myšleno zajištění průjezdnosti stávajících lesních cest pro vozidla IZS.
8. V rámci těžeb, které by vedly k vytváření holin, musí být odstraněny i všechny JDO, DBC, VJ, AK a DG, které by byly jinak ponechány jako solitéry na těchto holinách nebo které by byly součástí porostních stěn při okrajích holin, a to nejdéle do 3 měsíců od započetí zásahu.
9. Při obnově lesa po těžbě je nezbytné v maximální míře využít přirozené zmlazení geograficky a stanovištně původních dřevin. V místech bez dostatečného zmlazení dřevin přirozené druhové skladby lze přistoupit k umělé obnově. Pro umělou obnovu musí být použity dřeviny přirozené druhové skladby dle SLT v množství dopovídajícím PDS. Přípustné je využití přípravných (pionýrských) dřevin (např. zalesnění břízou bělokorou, popř. dalšími krátkověkými dřevinami jako jsou jeřáb ptačí, topol osika atp.). Při umělé obnově porostů nesmí být na 1 ha pozemku použito větší množství sazenic, poloodrostků a odrostků, než je uvedeno v Příloze č. 4 vyhlášky č. 456/2021 Sb. jako minimální přípustné množství.
10. Výchova lesních porostů musí být prováděna vždy pouze tak, aby docházelo ke zvýšení podílu dřevin PDS (tato podmínka neplatí pro porosty, ve kterých nejsou dřeviny PDS zastoupeny). Při výchově lesních porostů musí být nejprve přednostně odstraněny geograficky nepůvodní dřeviny a stanovištně nepůvodní dřeviny, v případě potřeby (podpora vývoje dřevin PDS) i na více zásahů s tím, že k odstranění všech geograficky nepůvodních dřevin dojde do 40 let věku porostu. Nesmí být odstraňovány pionýrské dřeviny, s výjimkou krušiny olšové (*Rhamnus frangula*), a dřeviny PDS, a to za účelem uvolnění stanovištně nepůvodních dřevin (či dřevin stanovištně původních - vyskytujících se ve vyšším podílu než odpovídá jejich přirozenému zastoupení) v lesních kulturách.
11. Těžby musí být v porostu viditelně označeny a oznámeny krajskému úřadu nejméně 10 dní před plánovanou realizací a současně s oznámením musí být krajskému úřadu předložena příslušná tabulková částí LHP.
12. Příprava půdy může být pouze pomístní či pruhová a maximální plocha ošetřená přípravou půdy může být 0,5 ha. Jednotlivé spojitě plochy ošetřené přípravou půdy musí být od sebe vzdáleny minimálně 20 m. Přípravou půdy nesmí být dotčeny plochy s přirozeným zmlazením a zapojeným bylinným patrem (vyjma brusnice borůvky a ostružiníků). Přípravou půdy nesmí dojít k poškození skalních útvarů, skalního podloží a stanovišť se specifickým vodním režimem (rašelinišť, podmáčených stanovišť, mokřadů apod.).

Povolení výjimky v zóně C krajský úřad podmiňuje následujícím:

1. Úmyslné těžby a následná lesní doprava mohou být prováděny pouze v období od 1. 9. do 1. 4. kalendářního roku.
2. Při realizaci těžeb (nahodilých i úmyslných) a následné lesní dopravě je nezbytné si počínat tak, aby nedocházelo k významnému poškození půdního povrchu (zejména nesmí vznikat podmínky pro soustředěný odtok a erozní rýhy). V případě vzniku míst soustředěného odtoku na cestách či odvozních linkách

ve svazích musí být tato místa upravena tak, aby nebyla zdrojem nežádoucí eroze.

3. Při realizaci těžeb a následné lesní dopravy nesmí dojít k poškození skalních útvarů a dalších ekologicky významných prvků přírodního prostředí (rašelinišť, silně podmáčených stanovišť a dalších mokřadních prvků).
4. Příprava půdy může být pouze pomístní či pruhová a maximální plocha ošetřená přípravou půdy může být 0,5 ha. Jednotlivé spojitě plochy ošetřené přípravou půdy musí být od sebe vzdáleny minimálně 20 m. Přípravou půdy nesmí být dotčeny plochy s přirozeným zmlazením a zapojeným bylinným patrem (vyjma brusnice borůvky a ostružiníků). Přípravou půdy nesmí dojít k poškození skalních útvarů, skalního podloží a stanovišť se specifickým vodním režimem (rašelinišť, podmáčených stanovišť, mokřadů apod.).
5. Při obnově lesa po těžbě je nezbytné v maximální míře využít přirozené zmlazení stanovištně původních dřevin. V místech bez dostatečného zmlazení dřevin přirozené druhové skladby lze přistoupit k umělé obnově. Pro umělou obnovu musí být použity dřeviny přirozené druhové skladby (dle SLT) v množství odpovídajícím podílu PDS. Přípustné je využití přípravných (pionýrských) dřevin (např. zalesnění břízou bělokorou, popř. dalšími krátkověkými dřevinami jako jsou jeřáb ptačí, topol osika atp.). Při umělé obnově porostů nesmí být na 1 ha pozemku použito větší množství sazenic, poloodrostků a odrostků, než je uvedeno v Příloze č. 4 vyhlášky č. 456/2021 Sb. jako minimální přípustné množství.
6. V rámci těžeb, které by vedly k vytváření holin, musí být odstraněny i všechny JDO, DBC, VJ, AK a DG, které by byly jinak ponechány jako solitéry na těchto holinách nebo které by byly součástí porostních stěn při okrajích holin, a to nejdéle do 3 měsíců od započetí zásahu.
7. V rámci úmyslných i nahodilých těžeb a následné lesní dopravy nesmí být odstraňovány již dříve padlé neaktivní suché kmeny a zlomce. Manipulace s již dříve padlými neaktivními suchými kmeny je možná pouze v případech, kdy by to vyžadovaly požadavky na zajištění bezpečnosti osob, a dále z důvodu provádění protipožárních opatření, kterými je myšleno zajištění průjezdnosti stávajících lesních cest pro vozidla IZS.
8. V případech, kdy vznikne po provedené těžbě holina o rozloze 0,1 ha a větší, musí být v místě těžby ponechána dřevní hmota k zetlení, a to v množství minimálně 10 % z celkového objemu těžené hmoty (např. pařezy, tlející nebo sterilní části kmenů). Z tohoto objemu musí být nejméně 50 % větví a kmenů o průměru větším než 25 cm.
9. Kurativní postřik proti klikorohu borovému sazenic lesních dřevin lze provádět pouze v případě zvýšeného nebo kalamitního stavu ve smyslu vyhlášky č. 101/1996 Sb., v platném znění. Aplikace smí být prováděna pouze jako individuální postřik, insekticidem tedy mohou být ošetřovány pouze jednotlivé rostliny (sazenice dřevin přirozené druhové skladby, tj. JD, SM a BO, a to v množství odpovídajícím zastoupení dané dřeviny v porostu přirozené druhové skladby (dle konkrétního SLT)).
10. Insekticidy musí být při použití míseny s k tomu určeným barvivem pro možnost kontroly dodržování podmínek tohoto opatření obecné povahy.
11. Výchova lesních porostů musí být prováděna vždy pouze tak, aby docházelo ke zvýšení podílu dřevin PDS (tato podmínka neplatí pro porosty, ve kterých nejsou dřeviny PDS zastoupeny). Při výchově lesních porostů musí být nejprve přednostně odstraněny geograficky nepůvodní dřeviny a stanovištně nepůvodní dřeviny, v případě potřeby (podpora vývoje dřevin PDS) i na více zásahů s tím,

že k odstranění všech geograficky nepůvodních dřevin dojde do 40 let věku porostu. Nesmí být odstraňovány pionýrské dřeviny, s výjimkou krušiny olšové (*Rhamnus frangula*), a dřeviny PDS, a to za účelem uvolnění stanovištně nepůvodních dřevin (či dřevin stanovištně původních - vyskytujících se ve vyšším podílu než odpovídá jejich přirozenému zastoupení) v lesních kulturách.

12. Těžby musí být v porostu viditelně označeny a oznámeny krajskému úřadu nejmeně 10 dní před plánovanou realizací a současně s oznámením musí být krajskému úřadu předložena příslušná tabulková částí LHP.

Povolení výjimky dle § 56 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody se podmiňuje následujícím:

1. Bude-li nutné při lesní dopravě vjíždět do koryta Farského potoka, bude toto možné pouze v období od 1. října do 1. dubna kalendářního roku.
2. Pro lesní dopravu v údolí Farského potoka musí být zvolena taková technika, pro kterou nebude nutné provádět úpravy v korytě vodního toku, například jeho rozšiřování, zpevňování dna a břehů, přesun kamenů v korytě apod.
3. Zjistí-li se v ploše zamýšleného zásahu nebo v jejím bezprostředním okolí obsazené hnízdo, vejce, mláďata, obsazená hnízdní dutina nebo jiné místo rozmnožování ptáků, nesmí být zásah v rozsahu, v němž by mohl vést k jejich úmyslnému rušení, poškození, zničení nebo odstranění, proveden. Dotčené místo musí být v terénu zřetelně vyznačeno a ponecháno bez zásahu nejméně do ukončení hnízdění a vyvedení mláďat.
4. Nahodilou těžbu a související lesní dopravu v období od 2. dubna do 31. srpna lze provést pouze tehdy, je-li zásah nezbytný k odvrácení bezprostředního nebezpečí závažné škody na lese nebo ohrožení života, zdraví nebo majetku a nelze-li jej odložit. Rozsah zásahu musí být omezen na nezbytné minimum.
5. Při realizaci povolených činností je zakázáno úmyslně usmrcovat nebo odchytávat ptáky, úmyslně ničit, poškozovat nebo odstraňovat jejich hnízda či vejce a provádět zásahy za tmy nebo s použitím umělého osvětlení. Výjimka se nevztahuje na tyto činnosti.
6. Krajský úřad provádí kontrolu dodržování podmínek tohoto opatření obecné povahy zejména na základě oznámení plánovaných zásahů a terénních kontrol. Osoba provádějící zásah je povinna umožnit krajskému úřadu provedení kontroly.

Toto opatření obecné povahy nabývá v souladu s ustanovením § 173 odst. 1 správního řádu účinnosti patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky, kterou bylo oznámeno a pozbývá platnosti dnem 31. 12. 2033.

ODŮVODNĚNÍ

I. Základní východiska

Krajský úřad je věcně i místně příslušným orgánem ochrany přírody na území Pardubického kraje (mimo území chráněných krajinných oblastí, národních přírodních rezervací a jejich ochranných pásem, národních přírodních památek a jejich ochranných pásem a mimo pozemky a stavby, které tvoří součást objektů důležitých pro obranu státu), mj. i k povolování výjimek dle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody ze základních ochranných

podmínek přírodních rezervací, a dále k povolování výjimek dle § 56 zákona o ochraně přírody ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Dle § 43 odst. 2 zákona o ochraně přírody a dle § 56 odst. 4 tohoto zákona může orgán ochrany přírody povolit obě výše uvedené výjimky, týkají-li se neurčitého okruhu osob, opatřením obecné povahy.

Podkladem pro přípravu tohoto opatření obecné povahy byly rovněž zkušenosti získané při aplikaci opatření obecné povahy č. j. 70817/2023/OŽPZ, vyhotoveného dne 21. 8. 2023. V průběhu jeho účinnosti bylo možné vyhodnotit praktickou použitelnost jednotlivých limitů těžby, pravidel obnovy a výchovy porostů, podmínek ochrany mrtvého dřeva a pravidel zajišťujících přístup vozidel integrovaného záchranného systému.

Nově stanovené podmínky reagují zejména na pokračující stárnutí části borových a smrkových porostů, na potřebu včas zahájit nebo urychlit jejich prostorovou a druhovou diferenciaci, na vývoj nahodilých těžeb a na riziko rozpadu stejnověkých porostů. Současně zachovávají diferenciaci území do tří zón podle koncentrace předmětů ochrany, přírodních biotopů a biotopů zvláště chráněných druhů.

Cílem opatření není umožnit standardní hospodářské využívání přírodní rezervace bez omezení. Jeho cílem je předem vymezit takový rozsah lesnických činností, který umožní plnit povinnosti ochrany lesa a uskutečňovat postupnou přeměnu kulturních porostů, aniž by došlo k významnému negativnímu ovlivnění předmětů ochrany přírodní rezervace, přírodních procesů nebo příznivého stavu zvláště chráněných druhů.

Oproti předchozí právní úpravě jsou některé parametry zásahů v zóně B diferencovány podle věku porostu a stanovištní původnosti dřevin. Zvýšení přípustného objemu těžby je vyváжено zejména omezením velikosti obnovních prvků, zákazem těžby vybraných dřevin přirozené druhové skladby, ochranou stanovišť přirozeného výskytu smrku a borovice, požadavkem ponechat ve starých porostech dostatečné množství porostní zásoby k fyzickému rozpadu a dalšími podmínkami uvedenými ve III. výroku.

II. Zákonný rámec

Dle ustanovení § 34 (základní ochranné podmínky v přírodních rezervacích) odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody je na území přírodních rezervací zakázáno hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie, zejména prostředky a činnosti, které mohou způsobit změny v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystému anebo nevratně poškozovat půdní povrch. Dále dle písm. b) téhož ustanovení zákona o ochraně přírody je na celém území přírodní rezervace zakázáno používat biocidy.

Dle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody může orgán ochrany přírody povolit v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, anebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území, výjimku ze zákazů ve zvláště chráněných územích.

V souladu s ustanovením § 43 odst. 2 může orgán ochrany přírody výjimku podle předchozího odstavce, která se týká blíže neurčeného okruhu osob, povolit opatřením obecné povahy.

Na základě ustanovení § 49 odst. 1 zákona o ochraně přírody jsou zvláště chráněné rostliny chráněny ve všech svých podzemních a nadzemních částech a všech vývojových stádiích; chráněn je rovněž jejich biotop. Mimo jiné je zakázáno tyto rostliny sbírat, trhat, vykopávat, poškozovat, ničit nebo jinak rušit ve vývoji. Obdobně jako zvláště chráněné rostliny jsou i dle § 50 odst. 1 a 2 zákona o ochraně přírody chráněni i zvláště chránění živočichové, a to ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla.

Výjimku ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů lze dle ustanovení § 56 zákona o ochraně přírody udělit mimo jiné v případě, kdy jiný veřejný

zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody nebo v zájmu ochrany přírody a u zvláště chráněných druhů, které jsou navíc předmětem ochrany podle práva Evropského společenství, jen pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany. Celá řada druhů, pro které je tímto opatřením povolena výjimka, jsou druhy, jež jsou předmětem ochrany dle práva Evropského společenství.

Dle § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody může orgán ochrany přírody výjimku, která se týká blíže neurčeného okruhu osob, při splnění výše zmíněných podmínek povolit opatřením obecné povahy.

Podle § 171 a násl. správního řádu postupují správní orgány při vydávání opatření obecné povahy v případech, kdy jim takový postup umožňuje nebo ukládá zvláštní zákon. Návrh opatření obecné povahy s odůvodněním se po projednání s dotčenými orgány doručuje veřejnou vyhláškou. Dotčené osoby mohou ve stanovené lhůtě uplatnit připomínky a osoby uvedené v § 172 odst. 5 správního řádu také námítky.

Podle § 84 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody může orgán ochrany přírody po provedeném řízení změnit jím vydané opatření obecné povahy, dojde-li ke změně skutečností rozhodných pro jeho vydání. Navrhovaná změna opatření obecné povahy pro PR Maštale vychází z vývoje těchto skutečností a jeho významu pro prostorové vymezení režimů péče a pro podmínky povolených činností.

PR Maštale představuje rozsáhlé a stanovištně i porostně různorodé území, jehož jednotlivé části vyžadují odlišné přístupy. Tato různorodost byla známa již při původním vydání opatření; důvodem nynější změny proto není sama rozsáhlost rezervace, ale vývoj poměrů v jednotlivých částech území a z něj vyplývající potřeba upravit jejich zařazení do zón a související podmínky péče.

Krajský úřad při přípravě návrhu vycházel z podkladů využitých při vydání opatření v roce 2023, z poznatků o následném vývoji lesních porostů a z vyhodnocení zkušeností s dosavadním prováděním opatření a s péčí uskutečňovanou podle jeho podmínek. Návrh byl doplněn o aktualizované podklady vztahující se zejména k věkové struktuře porostů, zastoupení dřevin podle souborů lesních typů, rozsahu nahodilých těžeb, možnostem přirozené obnovy a k potřebám zajištění průjezdnosti tras využitelných vozidly IZS.

Zohledněny byly rovněž připomínky uplatněné k návrhům v procesu projednávání změny způsobu ochrany území. Uvedené podklady a poznatky slouží k posouzení změn rozhodných poměrů a vhodnosti dosavadního nastavení péče. Na jejich základě se navrhuje úpravy hranic zón a související změny rozsahu a podmínek povolených činností vymezené ve výrokové části a mapové příloze tohoto změnového opatření obecné povahy.

III. Podklady pro vydání opatření obecné povahy

Podkladem pro vydání tohoto opatření obecné povahy byly: zejména Plán péče o PR Maštale s platností do roku 2033 (platnost nového opatření obecné povahy je upravena tak, aby odpovídala platnosti stávajícího plánu péče). Dalšími zdroji informací byla Nálezová databáze ochrany přírody (správcem databáze je AOPK), mapování biotopů České republiky (garantované AOPK), a další materiály, které krajský úřad nashromáždil v souvislosti s výkonem státní správy na úseku ochrany přírody v PR Maštale, například stanovisko Ministerstva životního prostředí č. j. MZP/2022/550/769 ze dne 15. 8. 2022 týkající se zajištění bezpečnosti osob pohybujících se na cestách, které lze aplikovat i v obdobných případech, kdy je nutné zajistit bezpečnost osob. Dalším z podkladů rozhodnutí jsou Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000 (Planeta, ročník XIV, číslo 9/2006, ISSN – tištěná verze 1801-6898). Podkladem pro vydání tohoto opatření obecné povahy dále byly i skutečnosti obecně známé. Za skutečnosti obecně známé považuje krajský úřad takové informace, které jsou odbornou veřejností přijímány bez větších pochybností či takové informace, které vycházejí

z metodických pokynů Ministerstva životního prostředí (a dalších odborných organizací) nebo rozhodování soudů v obdobných věcech a jsou veřejně dostupné.

Vedle dosavadních odborných podkladů krajský úřad vycházel z vyhodnocení provádění opatření obecné povahy vydaného v roce 2023, zejména z oznámení plánovaných těžeb, předložených částí LHP a LHO, výsledků kontrol provedených v dotčených porostech a z poznatků o průběhu přirozené a umělé obnovy.

Pro stanovení rozdílných limitů úmyslné těžby podle věku porostů byly vyhodnoceny zejména věková struktura borových a smrkových porostů, jejich zdravotní stav, prostorová stabilita, zastoupení přirozené obnovy a riziko soustředěného rozpadu stejnověkých porostů. Pro vymezení stanovišť, na nichž je těžba smrku omezena, byly využity aktuální typologické podklady.

IV. Vymezení území s dopadem tohoto opatření obecné povahy

Místní účinnost opatření obecné povahy odpovídá území PR Maštale, v hranicích vyplývajících ze zřizovacích listin, kterými jsou vyhláška Okresního úřadu Svitavy ze dne 26. 6. 1992 a nařízení Okresního úřadu Chrudim č. 1/99 ze dne 9. 7. 1999. Celková rozloha PR Maštale je dle platných vyhlašovacích předpisů 1040,56 ha (v okrese Chrudim 814 ha a v okrese Svitavy 226,56 ha).

V. Intenzivní technologie

Orgán ochrany přírody může povolit výjimku ze základních ochranných podmínek přírodních rezervací v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody anebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území. V tomto konkrétním případě byla krajským úřadem povolena vlastníkům a nájemcům lesa a jimi pověřeným osobám výjimka ze zákazu hospodařit na pozemcích v PR Maštale způsobem vyžadujícím intenzivní technologie. Jedná se o zákaz uvedený v § 34 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody.

Žádný právní předpis však pojem intenzivní technologie blíže nespecifikuje, tzn., jedná se o tzv. neurčitý právní pojem. Dle Metodického doporučení odboru zvláštní územní ochrany přírody a krajiny a odboru legislativního Ministerstva životního prostředí (dále též „MŽP“) k uplatnění pojmu intenzivní technologie a souvisejících pojmů použitých v zákoně (uveřejněno ve Věstníku MŽP - ROČNÍK XIII, ČERVEN 2013, ČÁSTKA 6) je možné považovat za „intenzivní technologie“ **všechny** technologie (prostředky a činnosti), které mohou způsobit změnu v biologické rozmanitosti, struktuře a funkci ekosystémů. Dle zmíněného věstníku MŽP lze v přírodních rezervacích považovat za intenzivní technologie činnosti, které vedou k:

- přímému odstranění či systematickému odstraňování jedinců druhů tvořících společenstvo daného ekosystému,
- přímému odstranění či systematickému odstraňování určité genetické formy organismů v rámci dané populace druhu a tím ke snižování genetické variability dané populace (např. odstraňování předrůstavých, podúrovňových nebo netvárných stromů v rámci výchovy lesních porostů, apod.),
- nepřímému systematickému odstraňování jedinců druhů tvořících společenstva daného ekosystému změnou přírodních podmínek v ekosystému (např. redukce nebo odstraňování stromového patra vedoucí k takové změně přírodních podmínek v daném ekosystému, systematické odstraňování odumírajících a odumřelých stromů a tlejícího dřeva apod.),
- změně věkového a prostorového uspořádání složek ekosystému (např. obnovní a výchovné postupy uplatňované v lesních porostech, apod.),

- přímému odstranění či systematickému odstraňování přírodního společenstva daného ekosystému (např. odlesňování, umělé zalesňování nelesních ploch, vytváření vodních ploch),
- nepřímému systematickému odstraňování určitého přírodního společenstva daného ekosystému a tím ke snižování biologické rozmanitosti daného ekosystému, změnou přírodních podmínek v ekosystému (např. odstraňování stromového patra, odstraňování odumírajících a odumřelých stromů a tlejícího dřeva, apod.).

Za intenzivní technologie ve smyslu § 34 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně přírody krajský úřad považuje rovněž mechanickou přípravu půdy nově podmíněně umožněnou v zóně B, odklizení padlých kmenů z tras pro lesní dopravu a změny věkové a prostorové struktury porostů vyvolané zvýšením přípustného objemu úmyslné těžby. Uvedené činnosti mohou měnit půdní povrch, mikroklimatické poměry, objem mrtvého dřeva a prostorové uspořádání lesního ekosystému, a proto je jejich realizace přípustná pouze v rozsahu a za podmínek stanovených výrokem.

Krajský úřad má za to, že není možné provádět činnosti, na základě kterých bude vlastníkům a nájemcům lesa umožněno (být v omezené míře dané podmínkami tohoto opatření obecné povahy) nakládat s jejich majetky, aniž by tyto činnosti neměly za následek naplnění alespoň jednoho z výše uvedených předpokladů, který dle MŽP charakterizuje intenzivní technologii. Krajský úřad k danému dále uvádí, že některé zásahy, které jsou blíže specifikovány tímto opatřením obecné povahy a jež lze na základě tohoto opatření obecné povahy činit, mohou být situovány i do zachovalejších přírodních biotopů, jakými jsou například boreokontinentální bory, brusnicová vegetace skal a drovin, acidofilní bučiny, květnaté bučiny, přechodová rašeliniště, nevápnitá mechová slatiniště atp. Toto všechno jsou biotopy, které jsou přímo předmětem ochrany PR Maštale, nebo se jedná o biotopy, jejichž existence je s předměty ochrany rezervace úzce spjatá. Krajský úřad sledává možný negativní vliv na biologickou rozmanitost i funkci ekosystému nejen ve vlastní těžbě dřeva, ale i v manipulaci s dřevní hmotou (jedná se o antropogenní zásah mající vliv na přirozený biologický rozklad dřeva) a v odkluzu dřevní hmoty, což vede k ochuzení lesního ekosystému o jednu z jeho základních složek, kterou je mrtvé dřevo. Toto platí především pro odvoz hmoty dřevin přirozené druhové skladby.

Z výše uvedeného je zřejmé, **že všechny činnosti, pro které byla povolena tímto opatřením obecné povahy výjimka, lze považovat za intenzivní technologie**, které mohou (být mnohdy jen v omezené míře) způsobit změnu v biologické struktuře, rozmanitosti a ve funkci ekosystému v území PR Maštale.

VI. Biocidy

V současné době jsou lesní porosty (jak v PR Maštale, tak i mimo toto zvláště chráněné území) na mnoha místech značně postiženy kůrovcovou kalamitou. Dochází k rozpadu lesních porostů, přičemž následně musí být splněna povinnost zalesnit tato území. Na těchto plochách, kde sazenice nejsou chráněny stínem vzrostlých porostů, dochází k jejich oslunění, což vede k vysokým teplotám, a tím i k vyššímu úhynu sazenic. Další nebezpečí pro zdárné zajištění nových lesních kultur způsobuje klikoroh borový. Velké množství čerstvých pařezů a sazenic představuje vhodné podmínky pro výskyt klikoroha borového a pro zvýšení jeho populační hustoty. Dochází tak k další decimaci sazenic. V současné době je snahou všech hospodářů na lesních pozemcích docílit co nejrychlejšího zajištění ploch postižených kůrovcovou kalamitou, a to i prostřednictvím ošetření nově vysazených kultur či přirozeného zmlazení biocidy (nejčastěji prostředkem Vaztak Active) proti žíru klikorohem borovým.

VII. Veřejný zájem

Stejně jako intenzivní technologie, tak i veřejný zájem, jehož převaha nad zájmem ochrany přírody je jedním z předpokladů pro povolení obou výjimek (územní i druhové), je neurčitým

právním pojmem. Pojem veřejný zájem zahrnuje jevy nebo skutečnosti, které nelze v obecné rovině úspěšně definovat. Z povahy věci lze však dovodit, že se jedná o takový zájem, který lze označit za obecný či veřejně prospěšný, případně za zájem společnosti jako celku. Takový zájem nemůže být v rozporu s platnými právními předpisy (viz rozsudky NSS ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 As 11/2003-164, a ze dne 19. 11. 2009, č. j. 7 As 67/2009–219). O veřejný zájem se tedy nemůže jednat v případě, kdy jde o zájem individuální nebo zájem úzké skupiny subjektů. Veřejný zájem je třeba nalézt v procesu rozhodování o určité otázce a nelze jej v konkrétní věci a priori předem stanovit (viz např. rozsudek NSS sp. zn./č. j.: 6 As 65/2012-161 ze dne 10. 5. 2013).

Lýkožrout smrkový (případně další druhy lýkožroutů) je nejvýznamnějším škůdcem zejména smrku ztepilého, napadající jedince oslabené a při přemnožení i zdravé (napadá však i další druhy dřevin, např. borovici lesní, modřín opadavý, jedli bělokorou). Způsobuje jejich odumření a současně znásobuje svoji početnost a napadá další porosty, čímž způsobuje majitelům lesních porostů významné ekonomické škody, do kterých lze zahrnout nejen škody na vlastních porostech, ale i náklady na ochranu lesních porostů a na nové zalesnění postižených lesních pozemků. Původně je lýkožrout škůdcem sekundárním a jeho přemnožení má původ především v pěstování smrkových monokultur a v jejich oslabení dalším stresovým faktorem, převážně suchem posledních dekád. Přírodní a přírodě blízké lesní ekosystémy se zachovalou přirozenou dynamikou rovnováhy ekosystémů nejsou kalamitou v takové míře ohroženy.

Významným způsobem zpomalení gradace v kulturních porostech je vyhledávání napadených stromů a jejich asanace (odvoz z porostů, odkornění, chemické ošetření atd.). V případě neprovedení asanace kůrovcového dříví hrozí další škody, a to rozšířením hmyzích škůdců do okolních a následně i vzdálenějších lesních porostů, ve kterých způsobí jejich postupný úhyn. Z dlouhodobého hlediska sice nejsou smrkové monokultury v PR Maštale žádoucí, nyní však plní zejména funkci půdoochrannou a udržují stávající hydrologický režim. **V zamezení kalamitního šíření lýkožrouta, tj. v omezení vzniku škod velkého rozsahu, ale i v zabránění náhlého rozpadu lesních porostů, jež v současné době plní půdoochrannou i vodohospodářskou funkci, sledává krajský úřad veřejný zájem.** V této souvislosti je nutné zmínit, že za veřejný zájem lze označit nejen určité hodnoty (např. kvalitní lesní porosty plnící vedle hospodářské funkce i celou řadu dalších celospolečenských funkcí), ale i nástroje dosažení těchto hodnot.

V této souvislosti krajský úřad taktéž odkazuje na dvě ustanovení lesního zákona. Prvním z těchto ustanovení je § 11 odst. 1 a 2 lesního zákona, dle kterého si každý musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů a vlastník lesa je navíc povinen usilovat při hospodaření v lese o to, aby nepoškozoval zájmy jiných vlastníků lesů a funkce lesa byly zachovány. Dle § 32 odst. 1 a 3 lesního zákona, které se přímo týkají ochrany lesa, je vlastník lesa povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, zejména preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů a při vzniku mimořádných okolností a nepředvídaných škod v lese (např. přemnožení škůdců) je vlastník lesa povinen činit bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků. Zde je zamýšleno především provedení ochranného zásahu směřujícího k zastavení šíření nebo k hubení škodlivých organismů.

Z hlediska § 3 vyhlášky č. 101/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce, v platném znění, je klikoroh borový považován za kalamitního hmyzího škůdce. Zastoupení kulturních porostů BO a SM je v některých případech i na území PR Maštale relativně významné. Právě tyto kulturní či stanovištně nepůvodní porosty jsou ohroženy působením výše uvedeného škůdce, neboť zde nelze spoléhat na udržení přirozené dynamické rovnováhy ekosystémů, jako je tomu v přirozených či přírodě blízkých ekosystémech. Lesní porosty jsou aktuálně ničeny kůrovcem a dochází k jejich rozpadu. Zvýšené množství nových sazenic a čerstvých pařezů poskytuje dobré životní podmínky pro klikoroha borového a tím dochází k jeho gradaci. Riziko plošného zničení nových výsadeb je za současné situace neúměrně vysoké. Cílem povolení výjimky je ochránit

nové výsadby či přirozené zmlazení, docílit zajištění kultur a **umožnit co nejkvalitnější a nejrychlejší vznik nových lesních porostů se složením blízcím se přirozené druhové skladbě, což je veřejným zájmem i zájmem ochrany přírody**. Obdobně jako v případě opatření k zabránění šíření kůrovce, tak i v tomto případě krajský úřad odkazuje na ustanovení lesního zákona, zde na § 31 odst. 6, dle něhož musí být holina na lesním pozemku zalesněna do pěti let a lesní porosty na ní zajištěny do deseti let od jejího vzniku.

Krajský úřad shledává veřejný zájem i v naplňování zmíněných ustanovení lesního zákona, které musí být v daném případě prováděno, avšak s ohledem na existující zájmy ochrany přírody.

Krajský úřad shledává **veřejný zájem také v zachování průjezdnosti tras, komunikací a silnic**, které mohou být využity vozidly integrovaného záchranného systému. Dosavadní omezení pouze na vybrané kategorie lesních cest nepostihovalo všechny fakticky využitelné přístupové trasy. Nové vymezení proto zahrnuje lesní cesty 1L a 2L, ostatní trasy pro lesní dopravu 3L a 4L, účelové a místní komunikace a silnice.

Povolená činnost je omezena na zajištění průjezdnosti již existujících tras. Neumožňuje zřizování nových cest, jejich rozšiřování ani změnu jejich technických parametrů. Padlé kmeny mohou být odklizeny do přilehlého porostu, čímž se zachová dřevní hmota na území přírodní rezervace a současně se umožní průjezd zásahové techniky.

VIII. Zájem ochrany přírody

Ochrana přírody je dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona o ochraně přírody veřejným zájmem a každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona.

Účelem zřízení PR Maštale byla ochrana charakteristických skalních útvarů s převahou cenomanských pískovců a na nich zastoupených kulturních a reliktních borů. PR Maštale leží na rozmezí České křídové tabule a krystalinika Českého masivu. Svrchnokřídové sedimenty tvoří nejčastější a nejvýraznější složku geologického podkladu. Zastoupeny jsou cenomanskými pískovci a vápnitými sedimenty spodního turonu. Pískovce jsou kyselé, jen vzácně se vyskytují místa obohacená bázemi (způsobeno vyplavením iontů z nadloží vápnitých sedimentů). Vykazují kvádrovitou odlučnost a jejich tmel je kaolinický, jílovitý a místy také křemitý. Tvoří charakteristické skalní útvary. Uložení vrstev je většinou horizontální, ve spodních polohách často diagonální (sklon vrstev je zde průměrně 25 - 30°). Svahy údolí jsou lemovány menšími bloky pískovců, které však jen ojediněle tvoří klasické sevřené hluboké rokle, a bývají rozčleněné do solitérních útvarů věží nebo pilířů. Nadložní turonské sedimenty se lokálně vyskytují zejména na svazích a hřebenech oddělujících jednotlivá údolí. Jde o spongilitické slínovce a vápnité spongility, jejich odlučnost je deskovitá až lavicovitá. Ze Žďárských vrchů do oblasti zasahují horniny poličského krystalinika, především leukokrátní granitické ortoruly, místy s vložkami parabřidlic, odkryté erozí na dnech roklí v korytě vodních toků, méně často i na svazích (hojněji v severní části přírodní rezervace, v údolí Prosečského potoka). Kromě těchto jsou dále zastoupeny také granitoidy, především dvojslídna zderazská žula (odkrytá v údolích v okolí Budislavi a Zderaze).

Díky minerálně chudému a jednotvárnému geologickému podkladu je území botanicky poměrně chudé. Většina plochy je porostlá kulturními borovými lesy s podrostem brusnice borůvky (*Vaccinium myrtillus*), brusnice brusinky (*Vaccinium vitis-idaea*) a vřesu obecného (*Calluna vulgaris*), z trav převládá metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*). Tyto lesy jsou v současné době na místech původních acidofilních bučin svazu *Luzulo-Fagion*. Reliktní bory (*Dicrano-Pinion*), které se místy zachovaly na extrémních stanovištích, se zde vyskytují ve společenstvu *Leucobryo-Pinetum*. Druhově bohatší jsou inverzní údolí potoků. V údolích je pestřejší i stromové patro. Kromě buku lesního (*Fagus sylvatica*) a smrku ztepilého (*Picea abies*) se zde vyskytují též jedle bělokorá (*Abies alba*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*) a bříza pýřitá (*Betula pubescens*).

Lesní pozemky v PR Maštale mají převážně charakter kulturních hospodářských lesů s lokálně vyšším zastoupením geograficky nepůvodních druhů dřevin (borovice vejmutovka, dub červený a trnovník akát). Přírodě blízké lesy se v území zachovaly pouze ve fragmentech ekosystémů zejména v nepřístupných partiích. Jedná se především o společenstva reliktních borů, rašelinných lesů a starých bučin. Struktura současných porostů je v důsledku hospodaření na většině území značně zjednodušená a pozměněná. V současné druhové skladbě dřevin převažuje borovice lesní a smrk ztepilý (společně v zastoupení 88 %). Původní porosty byly (dle rekonstrukce druhové skladby) tvořeny bukem, borovicí a jedlím, významněji zastoupen byl ale i smrk a dub letní. Listnáče a jedle se v současné době v území vyskytují v omezené míře. Buk lesní pouze v několika souvislých starých porostech či uměle založených kotlicích a jako jednotlivě vtroušené starší stromy ve smrkových porostech, olše lepkavá ve fragmentech podél vodních ploch a toků. Jedle bělokora je v území zastoupena ve formě jednotlivě vtroušených středně starých a starých stromů v porostech jiných druhů dřevin, převážně smrku, anebo ve formě mladých lesních kultur. Jedním z cílů ochrany přírody je postupné zvyšování podílu listnatých dřevin a jedle. Při zvyšování podílu původních dřevin by měly být, i s ohledem na jejich ekologické nároky, využívány méně intenzivní hospodářské způsoby a delší obnovní doba. Zásahy tohoto typu by měly mít celkově pozitivní dopad na stav a další vývoj lesních ekosystémů, mělo by dojít k úpravě struktury porostů ve smyslu zvýšení věkové a druhové diverzity, ekologické i statické stability porostů a měly by způsobit rozčlenění často stejnorodých a stejnověkých monokultur a upravit vertikální strukturu diferencovaně dle konkrétních stanovištních poměrů. Taktéž je zcela zásadní zde zajistit dostatečné množství tzv. „mrtvého dřeva“ v různé jeho formě a struktuře, a to nejen v současnosti, ale i v budoucnu.

Krajský úřad shledává **zájem ochrany přírody** v ochraně přirozeného vývoje zde přítomných přírodních biotopů a přírodních procesů v nich probíhajících. Cílem ochrany přírody je v těchto územích uchování přírodních hodnot, což v případě lesa znamená jejich stabilizaci v přírodě blízkém stavu, postupné vyloučení intenzivních způsobů hospodaření. V případě porostů, které jsou nyní pozměněny předchozí hospodářskou činností, **je zájmem ochrany přírody** převod těchto porostů na porosty přírodě blízké či na porosty zcela přírodního charakteru. Zájmem ochrany přírody není pouze ochrana uvedených lesních stanovišť, tj. vhodné druhové a věkové struktury lesních společenstev, ale i ochrana přirozených samovolných procesů, které v rámci těchto ekosystémů probíhají. Důležitá je tedy například i přítomnost odumřelého dřeva různého původu a v různých stádiích rozkladu.

Dalším z dílčích zájmů ochrany přírody je redukce geograficky nepůvodních či invazních druhů (v daném případě zejména dřevin). Na území PR Maštale bylo při průzkumech nalezeno celkem 12 invazních druhů. Z nich nejhojnější je křídatka japonská (*Reynoutria japonica*). Nejproblematičtějšími druhy jsou dvě dřeviny v minulosti v přírodní rezervaci vysazované. Těmi jsou borovice vejmutovka (*Pinus strobus*) a dub červený (*Quercus rubra*). Pro oba druhy zpracovatel návrhu plánu péče doporučuje brzké vykácení, a to i přesto, že porosty nedosahují mýtního věku. Ostatní druhy mají spíše ojedinělé výskyty (douglaska tisolistá - *Pseudotsuga menziesii*, borovice banksovka - *Pinus banksiana*, borovice kleč - *Pinus mugo*); dle zpracovatele návrhu plánu péče je možné je bez větších obtíží zlikvidovat. Z uvedeného důvodu je tímto opatřením obecné povahy umožněno provádět i v nejcennější zóně kácení geograficky nepůvodních dřevin. Modřín opadavý nelze dle nejnovějších vědeckých poznatků považovat za geograficky nepůvodní dřevinu, a tak došlo oproti opatření obecné povahy z roku 2023 k vyjmutí modřínu z výčtu této skupiny dřevin. Vzhledem k jeho dlouhodobému zastoupení v lesních porostech řešeného území je modřín považován za tolerovanou dřevinu s možností přirozené obnovy. Jeho podíl by však měl být v rámci výchovy porostů udržován na přiměřené úrovni. Za přirozené zastoupení modřínu se pro účely tohoto opatření obecné povahy považuje zastoupení do 10 % v rámci příslušné jednotky prostorového rozdělení lesa.

Cíle péče o lesní ekosystémy v PR Maštale lze stručně charakterizovat jako zachování borového porostního typu na přirozených borových stanovištích a na ostatních stanovištích jako úpravu druhové skladby porostů na stav blízký se modelu přirozené druhové skladby.

Zájem ochrany přírody krajský úřad dále shledává v ochraně jedinců druhů (viz Příloha č. 2 tohoto opatření obecné povahy), jež byly dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění (dále též „prováděcí vyhláška“), zařazeny mezi zvláště chráněné druhy, z nichž významná část je navíc předmětem ochrany dle práva Evropského společenství. Krajský úřad považuje za zásadní především ochranu stanovišť těchto druhů. Dle znění § 16 odst. 1 prováděcí vyhlášky je základem ochrany živočichů právě komplexní ochrana jejich přirozených i umělých stanovišť.

IX. Porovnání veřejných zájmů a posouzení existence zájmu ochrany přírody

Předpokladem důkladného poměření veřejných zájmů je jejich dostatečná konkretizace (viz výše). S ohledem na značnou různorodost lesních porostů nacházejících se v PR Maštale krajský úřad rozčlenil území (lesní porosty) rezervace do tří zón, podle jejich stávající ochranné hodnoty (míry zastoupení dílčích zájmů ochrany přírody). Toto rozčlenění je znázorněno v Příloze č. 1 tohoto opatření obecné povahy. Krajský úřad vycházel při rozčleňování lesních porostů do jednotlivých zón zejména z plánu péče pro PR Maštale na období do roku 2033. Určující částí plánu péče byla „Příloha č. M3a Mapa dílčích ploch a objektů – lesnická mapa – PR Maštale“ se znázorněním porostů se zvýšenou ekologickou hodnotou. Dalším z odborných podkladů byly výsledky mapování biotopů, které kontinuálně zajišťuje AOPK. Krajský úřad taktéž zohlednil při vymezování jednotlivých zón dostupné informace o výskytech zvláště chráněných druhů, jejich biotopů a stanovišť, které měl k dispozici z průzkumů, které v území PR Maštale nechal sám zpracovat, a dále z dat obsažených v Nálezové databázi ochrany přírody (správcem databáze je také AOPK).

Krajský úřad při vymezování zón přihlédl k akceptovatelným připomínkám vlastníků lesních porostů. Hranice zón byly rovněž vymezovány tak, aby je bylo možné identifikovat v co možná největší míře jednoduchým způsobem v terénu. Krajský úřad měl taktéž při vymezování zón na paměti to, že území PR Maštale je hojně navštěvovanou lokalitou a je tedy nutné brát v potaz i bezpečnost lesních porostů, zejména v blízkosti nejvýznamnějších turistických cílů a turistických cest. Zde je nutné podotknout, že právě tyto turistické cíle jsou zároveň i významnými zájmy ochrany přírody a skloubení požadavku na bezpečnost porostů a zájmů ochrany přírody je velmi složité.

Zóna A, neboli bezzásahová zóna. Zahrnuje z pohledu ochrany přírody nejcennější části PR Maštale. Jedná se především o skalní výchozy, o přirozená borová stanoviště, o rašelinná, podmačená a lužní stanoviště, o zachovalé porosty buku a dalších listnáčů a z části o další cenné porosty s BO, SM a JD. Cílem vymezování bylo zahrnout do této zóny i ucelenější plochy s výskytem zvláště chráněných druhů, kterými jsou často údolnice vodních toků a jejich nivy. Cílem péče o části PR Maštale zařazené do zóny A je především omezení antropogenních vlivů a maximální podpora přirozených procesů. Z pohledu ochrany přírody jsou v této zóně přípustné pouze zásahy vedoucí k omezování významných negativních faktorů, za které je považováno především šíření invazních geograficky nepůvodních druhů rostlin. Lesnické hospodaření v zóně A by bylo činností mající významný negativní dopad na předměty ochrany přírodní rezervace. V případě lesnických zásahů by zde existovala reálná možnost poškození skalních útvarů, možnost poškození půdního krytu na cenných stanovištích, ale zejména by tyto zásahy byly směřovány do porostů, které jsou ochranou přírody považovány již jako cílové s vysokou ekologickou hodnotou, jež jsou centrem výskytu zvláště chráněných druhů živočichů či rostlin. Kácení geograficky nepůvodních (invazních) druhů dřevin (bez jejich odstranění z lokality) z této zóny nepovažuje krajský úřad za porušení deklarovaného principu bezzásahovosti, jedná se pouze o nutný managementový zásah pro dosažení cílů ochrany v této zóně.

Povolení zásahů k zajištění průjezdnosti se vztahuje pouze na existující lesní cesty, trasy pro lesní dopravu, účelové a místní komunikace a silnice, které mohou sloužit vozidlům IZS. Odklizení padlého kmene do přilehlého porostu nepředstavuje hospodářské využití dřevní hmoty a nemění bezzásahový charakter okolního porostu. Zásah musí být omezen na rozsah nezbytný k obnovení průjezdnosti.

Zóna B, zóna postupné přeměny, zahrnuje plochy, které většinou funkčně a plošně nava-
zují na plochy zóny A. Jedná se o přechodovou zónu mezi zónami A a C. Do zóny B byly
zařazeny plochy, kde se v porovnání se zónou A vyskytuje vyšší podíl dřevin, které neod-
povídají přirozené druhové skladbě daného stanoviště. Případně se jedná o dřeviny přiro-
zené druhové skladby, ale jejich podíl je významně odlišný od podílu, ve kterém by měly
být v přirozených porostech zastoupeny. Cílem ochrany přírody v zóně B je postupným
(k přírodním procesům) šetrným hospodařením dosáhnout pozitivní změny druhové
skladby porostů směrem k přirozené druhové a věkové skladbě porostů, tzn. ke skladbě
odpovídající jednotlivým zde se nacházejícím typům stanovišť. Vzhledem k tomu, že
i v zóně B jsou významněji zastoupeny staré porosty, s čímž úzce koreluje i četný výskyt
zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin, není žádoucí, aby v zóně B probíhala reali-
zace uvedených změn příliš rychle, tj. intenzivními zásahy. V zóně B tedy zůstává základ-
ním principem postupná, časově a prostorově diferencovaná přeměna porostů. Nově sta-
novené limity však zohledňují, že jednotný objem těžby neodpovídá rozdílnému stavu po-
rostů. Proto je intenzita úmyslné těžby diferencována podle věku porostu, dřeviny a stano-
viště. U BO na přirozených borových stanovištích se v porostech ve věku od 100 do 120
let připouští těžba do 20 % tabulkové zásoby BO a v porostech starších 120 let do 30 %.
Velikost jednotlivého obnovního prvku zůstává omezena na 0,15 ha. Vyšší limit u starších
porostů reaguje na jejich zvýšenou náchylnost k rozpadu a na potřebu zahájit obnovu dřívě,
než dojde k plošnému odumření stromového patra. Zachování malých obnovních prvků má
současně zabránit vzniku rozsáhlých holin a udržet lesní mikroklima. U SM je v porostech
do 120 let přípustná těžba do 20 % tabulkové zásoby SM a v porostech nad 120 let do
35 %. Vyšší intenzita ve starých porostech je vyvážena zákazem domýtné fáze a povin-
ností ponechat minimálně 20 % porostní zásoby k fyzickému rozpadu. Z těžby jsou nadále
vyloučena stanoviště SLT 0N, 5G a nově také 5R, jakož i exponovaná stanoviště. Na ostat-
ních stanovištích je limit 35 % tabulkové zásoby přípustný pouze při zachování zákazu
těžby listnatých dřevin přirozené druhové skladby, jedle a smrku na SLT 0N, 5G a 5R.
Smyslem zásahu není plošné odtěžení porostu, ale vytvoření prostorových podmínek pro
přirozenou obnovu a v případě jejího selhání pro doplnění dřevinami přirozené druhové
skladby.

Rozsah nahodilých těžeb je nově navázán na stanovištní původnost SM a BO. Mimo sta-
noviště jejich přirozeného výskytu lze odstraňovat aktivní kůrovcové SM, syrové smrkové
dřevo atraktivní pro kalamitní druhy lýkožroutů a syrové borové dřevo. Na stanovištích přiro-
zeného výskytu těchto dřevin je zásah omezen na porosty, v nichž zastoupení SM nebo
BO převyšuje podíl odpovídající přirozené druhové skladbě, a nejvýše na rozsah tohoto
převýšení.

Toto omezení má zachovat přirozenou složku smrku a borovice tam, kde jsou součástí
odpovídajícího lesního společenstva, a zabránit tomu, aby byla ochrana lesa použita jako
důvod k odstranění dřevin v rozsahu slučitelném s přirozenou druhovou skladbou.

Mechanická příprava půdy je v zóně B přípustná pouze jako následné opatření po proka-
zatelém selhání přirozené obnovy. Za takový stav se považuje situace, kdy ani do tří let
od realizace těžby není plocha dostatečně obnovena žádnými dřevinami vzniklými přiroze-
nou obnovou a tuto skutečnost stvrdí orgán ochrany přírody. Příprava půdy proto není
obecným pěstebním opatřením použitelným bez dalšího. Představuje prostředek, jehož
účelem je vytvořit podmínky pro obnovu lesa tam, kde přirozené procesy prokazatelně ne-
vedly k obnově porostu. Omezení na pomístní či pruhovou přípravu (tzn. nelze provádět
na celé ploše „holiny“ a musí zde být ponechána část plochy bez zásahu mechanizací),
maximální souvislou plochu 0,5 ha a ochranu skalního podloží, mokřadních stanovišť
a ploch s přirozeným zmlazením minimalizuje riziko nevratného poškození půdy.

Z pohledu ochrany přírody je i v této zóně (stejně jako v celém území PR Maštale) žádoucí
omezovat šíření invazních geograficky nepůvodních druhů dřevin. Z uvedeného je zřejmé,
že realizace přírodě blízkého lesního hospodaření v zóně B je přípustná (žádoucí), avšak
pouze za splnění výše uvedených podmínek.

Zóna C, zóna aktivní přeměny, je tvořena téměř výhradně porosty zcela antropogenně pozměněnými, jejich složení neodpovídá přirozené druhové skladbě dotčených stanovišť. Rovněž věková struktura porostů je v zóně C velmi zjednodušená. Jedná se především o porosty s dominantním zastoupením SM. Až na výjimky se v zóně C nevyskytují přírodní biotopy, které by byly těžištěm výskytu zvláště chráněných druhů živočichů či rostlin. Cílem péče je zde hospodařením dosáhnout pozitivní změny druhové skladby směrem k přirozené druhové a věkové skladbě porostů, tzn. ke skladbě odpovídající jednotlivým zde se nacházejícím stanovištím. Vzhledem k absenci přirozených biotopů a malému plošnému zastoupení potenciálních stanovišť zvláště chráněných druhů je k dosažení pozitivních změn v zóně C přípustné využít zásahy s vyšší intenzitou dopadu v porovnání se zásahy v zónách A a B.

Jak již bylo uvedeno výše, cílem zonace bylo diverzifikovat území PR Maštale dle parciálních zájmů ochrany přírody, a tím i odstupňovat váhy zájmu ochrany přírody v jednotlivých částech (lesních porostech) PR Maštale, které jsou v takto rozmanitém území logicky proměnlivé. V kontrastu s tímto je váha jiných veřejných zájmů, kterou lze považovat v celém území PR Maštale více méně za konstantní (v celém území přírodní rezervace je cílem zabránit šíření kalamitních situací atd.).

V zóně A a částečně i v zóně B jsou koncentrovány dílčí plochy, na jejichž ochraně existuje z pohledu zájmů chráněných krajským úřadem nejsilnější zájem. Jedná se především o lokality, které jsou přímo předmětem ochrany PR Maštale nebo jsou stanovišti s prokázaným soustředěným výskytem zvláště chráněných druhů. Tomuto odpovídá i maximální snaha ochrany přírody chránit tyto plochy před zásahy, které by mohly vést k poškození předmětů ochrany PR Maštale, k negativní změně biologické rozmanitosti této části přírodní rezervace a ke škodlivým zásahům do přirozeného vývoje více zvláště chráněných druhů. Z uvedených důvodů má krajský úřad za to, že význam ochrany přírody v zóně A, tj. v bezzásahové zóně, téměř vždy převažuje nad sdruženou váhou shora definovaných jiných veřejných zájmů (zabránění kalamitního šíření lýkožrouta, naplňování vybraných ustanovení lesního zákona či možnost nakládat se svým majetkem). Výjimkou jsou pouze případy, kdy je prokazatelným způsobem ohrožena bezpečnost a zdraví osob na turisticky exponovaných lokalitách, tj. v případech, kdy je nutné zasáhnout okamžitě, obdobně jako je tomu u kácení dřevin rostoucích mimo les v režimu § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody. V zóně A tak není splněna zákonná podmínka – převaha jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody, a tak není možné povolení výjimky ze základních ochranných podmínek přírodní rezervace ani povolení druhové výjimky. Výjimkou jsou pouze dva případy, kdy je možné i v této nejprísněji chráněné zóně provést určitá opatření. Prvním typem opodstatněného zásahu (vyjma zmíněného prokazatelného ohrožení bezpečnosti a zdraví), pro který byly výjimky povoleny, je odstraňování geograficky nepůvodních druhů dřevin (avšak bez odvozu dřevní hmoty), což lze nezpochybnitelně považovat za činnost v zájmu ochrany přírody. Druhým případem je provádění opatření k zajištění sjízdnosti hlavních lesních cest pro IZS. Cílem tohoto opatření je zabránit významným škodám na různých typech majetků (i mimo zónu A a území PR Maštale) a zájem na zajištění veřejné bezpečnosti a zdraví osob (nejen v případě požáru – přístup záchranářů v případě zdravotních stavů ohrožujících život apod.). V obou případech se jedná o prokazatelný veřejný zájem, který i v případě nejprísněji chráněné části PR Maštale vždy převažuje nad zájmem ochrany přírody.

Zóna B byla vymezena z velké části tak, aby propojovala jednotlivé plochy zóny A, tvořila „narázníkovou“ zónu pro nejcennější partie rezervace anebo pro zajištění ochrany ploch s méně prioritními zájmy ochrany přírody. Nejedná se tedy již o území s takovou mírou koncentrace zájmů ochrany přírody jako v případě nejcennější zóny, nicméně i zde se například nacházejí pískovcové skalní útvary, jež jsou jedním z předmětů ochrany PR Maštale. Porosty v zóně B, zejména ty starší, jsou taktéž v mnoha případech stanovišti zvláště chráněných druhů. Skladba lesních porostů v této zóně však v mnoha případech neodpovídá přirozené druhové skladbě.

Lesnické zásahy za využití extenzivních způsobů hospodaření, které povedou k postupné k diferenciaci věkové a druhové struktury směrem k přirozené druhové skladbě, lze dle krajského úřadu považovat za zásahy činěné v zájmu ochrany přírody a je tedy možné obě výjimky pro tyto zásahy povolit. Jedné se o zásahy, které jsou plošně nebo co do kubatury těžené dřevní hmoty omezené, aby se předešlo zásahům s negativním vlivem na výše zmíněné zájmy ochrany přírody. V případě, že z nějakých důvodů selžou přirozené procesy, jsou zde přípustné činnosti, které mohou pomoci je nastartovat, byť umělou antropogenní cestou (umělé zalesnění, ochrana žádoucího zmlazení apod.).

Dalším typem zásahů v zóně B, pro které je možné povolení územní i druhové výjimky, jsou nahodilé těžby aktivních kůrovcových stromů. V situaci probíhající kůrovcové kalamity hrozí vznik velkoplošných holin, přerušení kontinuity lesa a dočasná ztráta lesního prostředí jako takového, což lze i z pohledu ochrany přírody považovat za nežádoucí. Plošné omezení kalamitního šíření lýkožrouta není tedy pouze zájmem vlastníků lesa, jímž jde především o ochranu svých majetků, ale i zájmem ochrany přírody. Veřejný zájem na předcházení vzniku závažných škod na lesních porostech, který je doplňován samotným zájmem ochrany přírody (prezentovaným například zabráněním rozšíření kůrovcových ohnisek do lesních porostů v zóně A), převazuje v zóně B nad dalšími zájmy ochrany přírody.

V zóně C je tomu do jisté míry opačně, než jak je uvedeno v případě zóny A. Jedná se o území s nejnižší koncentrací zájmů ochrany přírody. Zájmem ochrany přírody v této zóně je zejména změna dřevinné skladby, která v současné době ve většině případů neodpovídá přirozené druhové skladbě daných stanovišť, a proto je i dle krajského úřadu účelné přistoupit k lesnickým zásahům, které povedou k dosažení zmíněného cíle. Z uvedeného důvodu lze povolit širší spektrum hospodářských činností a jejich vyšší intenzitu než jak je tomu v případě zóny B. Zájem na provedení takovýchto lesnických zásahů v zóně C, jejichž konkrétní vymezení je obdobně jako v případě zóny B dáno podmínkami tohoto opatření obecné povahy, lze považovat za samotný zájem ochrany přírody. Zóna C je jedinou ze zón, kde krajský úřad rovněž připustil ochranu nových výsadeb prostřednictvím biocidních přípravků. V zóně C jsou tímto opatřením obecné povahy povoleny nahodilé i úmyslné těžby, po nichž musí následovat zalesnění. V případech, kdy k obnově porostů nemůže dojít přirozenou cestou, musí být přistoupeno k umělému zalesnění. Zejména v těchto případech je nezbytné zajistit ochranu nově vysazených sazenic či přirozeného zmlazení dřevin před žírem klikoroha borového, což je i zájmem ochrany přírody.

X. Posouzení vlivu na stav předmětů a cílů ochrany PR Maštale

Krajský úřad po důkladném zhodnocení všech potenciálních negativních vlivů rozčlenil území PR Maštale do tří zón a připustil v definovaných zónách pouze realizaci takových vybraných činností, u kterých má za to, že jejich realizace (v souladu se stanovenými podmínkami) nemůže mít významný negativní vliv na zachování stavu předmětu ochrany PR Maštale, kterými jsou charakteristické skalní útvary s převahou cenomanských pískovců a na nich zastoupené kulturní a reliktní bory.

Převážná část těchto skalních útvarů (včetně na nich rostoucích porostů) byla zařazena do zóny A (bezzásahové) s nejpřísnějším režimem ochrany, kde není možné až na shora uvedené výjimky zasahovat, resp. provádět lesnickou činnost. Jedná se o zcela zásadní předpoklad k tomu, aby nedošlo k ohrožení stávajících předmětů ochrany přírodní rezervace. Zcela je tak vyloučeno mechanické poškození skalních prvků v důsledku provádění nahodilých, případně úmyslných těžeb anebo následkem lesní dopravy (přibližováním dřeva). Zajištěna je ochrana i lesních porostů na skalních útvarech, které není možné smýtit, a obdobně jako u skalních útvarů je vyloučeno i jejich mechanické poškození způsobené lesní dopravou, např. poraněním kořenových náběhů nebo bazálních částí kmenů.

Zóna B je zónou, kde je podíl zastoupení předmětů ochrany PR Maštale významně nižší v porovnání se zónou A, nicméně i zde se nacházejí soliterně stojící skalní útvary nebo menší seskupení skalních útvarů. Stejně tak jsou v zóně B z části zastoupeny i kulturní bory (reliktní bory byly téměř výhradně začleněny do zóny A). Krajský úřad připouští, že

v případě provedení svým charakterem nevhodných nebo příliš intenzivních hospodářských zásahů by mohlo v rámci zóny B dojít k negativnímu ovlivnění stavů předmětů ochrany PR Maštale. Aby bylo tomuto zabráněno, a tím i splněna nezbytná podmínka k povolení výjimky dle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody, krajský úřad stanovil podmínky, kterými nastavil striktní pravidla pro hospodaření v této zóně. Cílem stanovených podmínek je právě zajištění adekvátní míry ochrany předmětů ochrany PR Maštale, a rovněž stanovení rámce pro realizaci hospodářských zásahů k ochraně lesních porostů a pro jejich postupný převod na věkově i strukturou heterogenní lesní porosty.

Krajský úřad při posouzení vlivů zohlednil, že oproti předchozímu opatření dochází v části zóny B ke zvýšení maximálního přípustného objemu těžby. Tato změna sama o sobě zvyšuje potenciální intenzitu zásahů. Není však spojena s obdobným zvýšením velikosti jednotlivých obnovních prvků a je doprovázena zpřísněním ochrany starých stromů a mrtvého dřeva.

U porostů starších 120 let musí být nejméně 20 % porostní zásoby ponecháno k fyzickému rozpadu, přednostně ve formě vzrostlých jedinců dřevin přirozené druhové skladby. Tím je zajištěna kontinuita stromových mikrostanovišť, budoucí vznik stojícího a ležícího mrtvého dřeva a zachování části zápoje. V dopadové vzdálenosti veřejných komunikací, lesních cest, cyklistických a turistických tras lze podmínku splnit pokácením a ponecháním odpovídající dřevní hmoty k zetlení, čímž se vyvažuje ochrana biodiverzity s bezpečností osob. Vyloučení těžby SM na SLT 0N, 5G a 5R a ochrana stanovišť se specifickým vodním režimem omezují zásahy do míst, kde je smrk součástí přirozené druhové skladby nebo kde by těžba a lesní doprava mohly výrazně ovlivnit vodní režim. Posouzení dále zohledňuje časové omezení úmyslných těžeb, ochranu skalních útvarů a povinnost oznamovat těžby předem.

Při souhrnném působení uvedených omezení krajský úřad neočekává významný negativní vliv na zachování stavu předmětů ochrany přírodní rezervace. Tento závěr se vztahuje pouze na zásahy provedené v úplném souladu se všemi podmínkami výroku. Překročení procentních limitů, zvětšení obnovních prvků nebo zásah do vyloučených stanovišť by již tímto posouzením pokryto nebylo.

V zóně C se předměty ochrany PR Maštale nacházejí v nejnižší koncentraci. V podstatné části lesních porostů dominuje SM. Krajský úřad připouští, že vzhledem k širšímu spektru lesnických činností, které jsou v zóně C povoleny, může dojít v dílčích případech i ke krátkodobému negativnímu ovlivnění předmětů ochrany PR Maštale, jednalo by se však vždy pouze o vliv úzce lokální, který nemůže mít nepříznivý dopad na celkový stav předmětů ochrany přírodní rezervace. Podobně jako v zóně B i v případě zóny C byly navíc stanoveny podmínky, kterými má být garantována dostatečná ochrana předmětů ochrany PR Maštale.

Krajský úřad má za to, že vymezený rozsah činností povolených výjimkou dle § 43 odst. 1 zákona o ochraně přírody a jejich bližší specifikace daná podmínkami uvedenými ve III. výroku tohoto opatření obecné povahy jsou stanoveny tak, aby byly splněny všechny zákonem dané předpoklady pro povolení výjimky ze základních ochranných podmínek přírodních rezervací, zde ze zákazů hospodařit na pozemcích způsobem vyžadujícím intenzivní technologie a používat biocidy.

V následující části odůvodnění se bude správní orgán podrobněji zabývat zdůvodněním povolení výjimky ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů. Z předchozích částí odůvodnění je zřejmé, že lze v mnoha z povolených činností spatřovat zájem ochrany přírody a ve zbylých činnostech převahu existence jiného veřejného zájmu nad zájmem ochrany přírody. Tímto je tak splněn předpoklad pro povolení výjimky pro druhy, které nejsou předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, konkrétně dle Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady

2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků. V další části odůvodnění krajský úřad rozvádí úvahy týkající se předpokladů, jejichž splnění je nezbytné k povolení výjimky pro druhy „evropské“.

XI. Existence zájmu uvedeného v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody

Krajský úřad při posouzení podmínek pro povolení výjimky rozlišoval jednotlivé účely činností povolených tímto opatřením obecné povahy a jejich vztah k důvodům uvedeným v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody. Samotnou produkci dříví, příjem z jeho prodeje ani obecný hospodářský význam lesnického hospodaření krajský úřad nepovažuje za samostatný a bez dalšího dostačující důvod pro povolení zásahů do ochrany zvláště chráněných druhů. U volně žijících ptáků přitom důvody pro povolení výjimky posuzoval s přihlédnutím k požadavkům směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků.

Podstatná část činností povolených opatřeními sleduje přímo cíle ochrany přírody. Jde zejména o odstraňování geograficky nepůvodních dřevin, postupnou přeměnu druhové a prostorově nevhodných porostů ve prospěch dřevin přirozené druhové skladby, podporu přirozené obnovy a vytváření věkově a prostorově diferencovanějších lesních porostů. Tyto zásahy směřují k postupnému zlepšování stavu lesních ekosystémů, zvýšení jejich druhové a strukturální rozmanitosti a k dlouhodobému zlepšení podmínek pro druhy na tato stanoviště vázané. Rozsah těchto zásahů je přitom diferencován podle jednotlivých zón tak, aby intenzita aktivních opatření odpovídala současné přírodní hodnotě porostů a cílům jejich dalšího vývoje.

Samostatnou skupinou jsou nahodilé těžby související s ochranou lesa před kalamitními druhy lýkožroutů. Jejich účelem není získání dřevní hmoty jako takové, ale omezení dalšího šíření škodlivých organismů a předcházení závažným škodám na lesních porostech. Povolený rozsah nahodilých těžeb je proto v zóně B navázán nejen na existenci aktivních kůrovcových stromů nebo dřeva atraktivního pro kalamitní druhy lýkožroutů, ale rovněž na stanovištní původnost smrku a borovice a jejich zastoupení ve vztahu k přirozené druhové skladbě. Tím je zabráněno tomu, aby ochrana lesa představovala obecný důvod k odstranění těchto dřevin i tam, kde plní odpovídající ekologickou funkci. Výrok skutečně omezuje nahodilou těžbu v zóně B právě ve vztahu k přirozenému výskytu smrku a borovice a k jejich podílu v přirozené druhové skladbě.

Dalším samostatným účelem některých zásahů je zachování průjezdnosti již existujících tras využitelných vozidly integrovaného záchranného systému. Krajský úřad v tomto případě vychází ze zájmu veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti. Povolení se vztahuje pouze na zajištění průjezdnosti existujících cest, tras a komunikací a nezakládá možnost budování nových cest, jejich rozšiřování ani změny jejich technických parametrů. V případě padlých stromů je umožněno jejich odklizení do okolního porostu, takže předmětem této činnosti není hospodářské využití dřevní hmoty.

U ochrany kultur proti klikorohu borovému krajský úřad zvolil režim, v němž použití biocidů na území rezervace nepředstavuje běžný způsob ochrany výsadeb. Výrok je připouští v zóně C pouze proti žíru klikoroha borového a následně jejich použití podmiňuje z výše uvedeným nebo kalamitním stavem a individuálním způsobem aplikace. Účelem této výjimky je umožnit zajištění obnovovaných porostů dřevinami přirozené druhové skladby tam, kde by působení škůdce mohlo dosažení tohoto cíle významně ohrozit.

Jednotlivé důvody podle § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody tedy nejsou krajským úřadem uplatňovány paušálně pro všechny činnosti bez rozdílu. Důvod výjimky je nutno vždy vztahovat k účelu té činnosti, kterou opatření připouští: k ochraně rostlin, živočichů a jejich stanovišť, předcházení závažným škodám na lesích, případně k ochraně veřejného zdraví a bezpečnosti. U volně žijících ptáků krajský úřad nepovažuje obecný ekonomický význam lesního hospodaření za samostatný důvod dostačující pro povolení zásahu do jejich ochrany.

XII. Neexistence jiného uspokojivého řešení

Krajský úřad při posouzení existence jiného uspokojivého řešení nevycházel z předpokladu, že cílem opatření musí být dosažení určitého objemu těžby nebo zachování určité úrovně hospodářského výnosu. Rozhodujícími hledisky byly cíle ochrany přírody v jednotlivých částech přírodní rezervace, potřeba postupné přeměny druhové a prostorově nevhodných porostů, ochrana lesa před závažnými škodami a v nezbytném rozsahu rovněž zajištění veřejné bezpečnosti. Z tohoto hlediska byly zvažovány jak možnosti ponechání porostů přirozenému vývoji, tak různé formy aktivního managementu.

Varianta ponechání porostů samovolnému vývoji byla přijata jako základní způsob péče v zóně A. Do této zóny byly soustředěny přírodně nejhodnotnější části území, zejména skalní útvary, přirozená borová, rašelinná, podmáčená a další cenná stanoviště a části území významné z hlediska výskytu zvláště chráněných druhů. Aktivní zásahy jsou zde proto omezeny na odstraňování geograficky nepůvodních dřevin a zajištění nezbytné průjezdnosti stávajících tras pro vozidla IZS. Tím krajský úřad prakticky uplatnil variantu nezasahování všude tam, kde ji vzhledem ke stavu porostů a zájmům ochrany přírody považoval za vhodnou.

V zónách B a C krajský úřad ponechání všech porostů bez zásahu nepovažuje za řešení odpovídající sledovaným cílům ochrany. Jde převážně o porosty v různé míře ovlivněné předchozím lesním hospodařením, jejichž druhová nebo prostorová struktura se odchyluje od stavu, k němuž ochrana přírody směřuje. Z tohoto důvodu zde opatření umožňuje aktivní management, avšak s rozdílnou intenzitou podle přírodní hodnoty obou zón. Zóna B představuje přechodovou zónu s postupnou, časově a prostorově diferencovanou přeměnou porostů, zatímco v antropogenně nejvíce pozměněné zóně C je přípustný širší rozsah aktivních opatření.

Krajský úřad při stanovení rozsahu zásahů využil principu odstupňování jejich intenzity. V zóně B jsou úmyslné těžby omezeny procentními limity, velikostí obnovních prvků, ochranou dřevin přirozené druhové skladby a dalšími podmínkami. U starších porostů je vyšší možný rozsah zásahu vyvážen zákazem domýtné fáze a povinností ponechat část porostní zásoby k fyzickému rozpadu. Výrok mimo jiné stanoví u vybraných porostů starších 120 let ponechání nejméně 20 % tabulkové porostní zásoby k fyzickému rozpadu; obnovní prvky a procentní limity těžby jsou zároveň výslovně omezeny. Tato kombinace omezení představuje šetrnější variantu oproti plošnému nebo jednorázovému odstranění porostu.

Rovněž z časového hlediska zvolil krajský úřad šetrnější variantu. Úmyslné těžby a navažující lesní doprava jsou v zónách B a C omezeny na období od 1. září do 1. dubna. Nahodilé těžby v období od 2. dubna do 31. srpna opatření připouští pouze v nezbytných případech, jestliže je třeba odvrátit bezprostřední nebezpečí závažné škody na lese nebo ohrožení života, zdraví či majetku a zásah nelze odložit; současně musí být omezen na nezbytné minimum.

Při obnově porostů opatření upřednostňuje přirozenou obnovu před umělou a v zóně B připouští mechanickou přípravu půdy až tehdy, pokud přirozená obnova prokazatelně selže. Chemická ochrana není přípustná plošně, ale jen v omezeném režimu v zóně C, přičemž výrok stanoví další podmínky jejího použití.

Zvláštní šetrnější řešení bylo přijato také pro dopravu v údolí Farského potoka. Opatření časově omezuje vjezd techniky do koryta a současně vyžaduje takový způsob dopravy, který nebude vyžadovat rozšiřování koryta, zpevňování dna nebo břehů ani přemísťování kamenů.

Krajský úřad tak nepřistoupil k jedinému plošně uplatňovanému řešení, ale vytvořil několik úrovní režimu od bezzásahovosti přes omezené zásahy až po aktivní přeměnu antropogenně nejvíce ovlivněných porostů. Za jiné uspokojivé řešení proto nelze považovat pouze hypotetické úplné vyloučení veškerých zásahů na celém území rezervace. Takový postup by v částech území neumožňoval aktivní přeměnu nevhodné druhové skladby, omezování geograficky nepůvodních dřevin ani řešení situací spojených se závažnými škodami na lesích nebo veřejnou bezpečností. Naopak tam, kde ponechání samovolnému vývoji odpovídá cílům ochrany, bylo právě toto řešení prostřednictvím zóny A zvoleno.

Krajský úřad proto považuje režim stanovený opatřením za řešení založené na minimalizaci rozsahu zásahů a jejich prostorovém, časovém a věcném odstupňování podle citlivosti jednotlivých částí území. Vyšší hospodářský výnos, nižší náklady ani provozní jednoduchost samy o sobě nejsou důvodem pro odmítnutí řešení šetrnějšího k dotčeným druhům.

XIII. Posouzení vlivu na stav druhů

Krajský úřad při posuzování dopadů povolených činností vycházel ze shromážděných podkladů o výskytu zvláště chráněných druhů a jejich stanovišť na území PR Maštale, zejména z podkladů uvedených v části III. odůvodnění. Stanovení režimu jednotlivých zón zohledňuje rozdílnou koncentraci přírodně hodnotných stanovišť a míst výskytu zvláště chráněných druhů. Z tohoto důvodu je nejpřísnější režim stanoven v zóně A a postupně vyšší intenzita aktivních zásahů je umožněna v zónách B a C.

Při posuzování dopadů nebyla rozhodující pouze samotná existence určitého druhu v území, ale především charakter činností, které jsou v dané zóně povoleny, jejich maximální rozsah a podmínky, za nichž mohou být prováděny. Výjimka umožňuje pouze zásahy v rozsahu vymezeném výrokem. Ostatní jednání naplňující zákonné zákazy tímto opatřením povolena nejsou.

U ptáků krajský úřad rozlišuje zejména riziko rušení v době rozmnožování, zásah do hnízd a hnízdních dutin a změny stanovišť využívaných k rozmnožování, úkrytu nebo získávání potravy. Z tohoto důvodu jsou úmyslné těžby časově omezeny a výrok stanoví zvláštní postup při zjištění obsazeného hnízda, vajec, mláďat, obsazené hnízdní dutiny nebo jiného místa rozmnožování. Takové místo musí zůstat bez zásahu nejméně do skončení hnízdění a vyvedení mláďat. Výjimka se současně nevztahuje na úmyslné usmrcování nebo odchyt ptáků ani na úmyslné ničení, poškozování nebo odstraňování jejich hnízd či vajec. Tím je rozsah povolené výjimky omezen na rušení a změny biotopů, které mohou být nevyhnutelně spojeny s jinak povolenými lesnickými činnostmi.

U druhů využívajících staré stromy, stromové dutiny a mrtvé dřevo jsou podstatnými ochrannými prvky zejména omezená intenzita zásahů v zóně B, ochrana dřevin přirozené druhové skladby a jedle, zachování již existujících padlých neaktivních suchých kmenů a zlomů, ponechávání části vytěžené dřevní hmoty k zetlení a u starších porostů ponechání části porostní zásoby do fyzického rozpadu. Tato opatření zachovávají v dotčených porostech nabídku mikrostanovišť v různých fázích vývoje a rozpadu. Ponechání mrtvého dřeva však krajský úřad nepovažuje za náhradu konkrétního obsazeného úkrytu; pokud by zásah směřoval přímo proti chráněnému sídlu způsobem přesahujícím rozsah této výjimky, není tímto opatřením povolen.

U druhů vázaných na vodní a mokřadní prostředí jsou podstatné zákazy poškozování rašelinišť, podmáčených stanovišť a dalších vodních a mokřadních prvků při těžbě, přípravě půdy a dopravě. Pro Farský potok jsou navíc stanoveny zvláštní podmínky omezující dobu vjezdu do koryta a zakazující takový způsob dopravy, který by vyžadoval technické změny jeho koryta, dna nebo břehů.

U zvláště chráněných rostlin, hub a dalších organismů vázaných na lesní půdu, mrtvé dřevo nebo specifická mikrostanoviště jsou zásadní zejména prostorové omezení zásahů, ochrana přirozeného zmlazení a zapojeného bylinného patra při přípravě půdy, ochrana skalních a mokřadních stanovišť a zachovávání mrtvého dřeva. Zásadní preventivní význam má rovněž samotná zonace, neboť nejcennější části území jsou začleněny především do bezzásahové zóny A. Návrh výslovně uvádí, že tato zóna zahrnuje mimo jiné skalní výchozy, přirozená borová, rašelinná a podmáčená stanoviště, zachovalé listnaté porosty a ucelenější plochy výskytu zvláště chráněných druhů.

Při posouzení vlivu je třeba současně vycházet z toho, že stanovené limity představují nejvyšší přípustný rozsah zásahů, nikoliv rozsah, který musí být na každé ploše vyčerpán. Environmentální účinek opatření proto vyplývá ze současného působení zonace, procentních a plošných limitů, druhových omezení, časových omezení, povinnosti ponechávat část porostu a mrtvého dřeva a ochrany konkrétních citlivých prvků přírodního prostředí.

Opatření je současně časově omezeno do 31. prosince 2033. Při stanovení konkrétních parametrů krajský úřad vycházel z aktuálního stavu lesních porostů a dostupných odborných podkladů a výslovně nepředpokládá jejich automatické převzetí do případného dalšího období bez nového vyhodnocení stavu území.

Na základě dostupných podkladů, prostorové diferenciaci území a souboru omezení stanovených výrokem dospěl krajský úřad k závěru, že výjimka je vymezena pouze v rozsahu nezbytném pro uskutečnění činností odpovídajících zákonným důvodům a za podmínek, které omezují jejich možné nepříznivé působení na zvláště chráněné druhy a jejich biotopy. U druhů, které jsou předmětem ochrany podle práva Evropské unie, krajský úřad vycházel z toho, že nejcennější a druhově významné části území jsou soustředěny zejména do zóny A a zčásti zóny B, zatímco intenzita povolených zásahů se zvyšuje směrem k antropogenně nejvíce pozměněné zóně C. Toto prostorové rozlišení je doplněno časovým omezením zásahů, ochranou míst rozmnožování, mrtvého dřeva, starých stromů, vodních a mokřadních stanovišť a přírodními hodnotami podmíněnými dalšími omezeními výroku.

Krajský úřad proto dospěl k závěru, že při dodržení všech podmínek stanovených tímto opatřením povolené činnosti neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu dotčených druhů z hlediska jejich ochrany. Tento závěr se vztahuje výhradně na činnosti, rozsah a způsob jejich provedení vymezené výrokem opatření. Případný zásah překračující stanovené limity, zasahující do chráněného místa nebo činnosti, které tímto opatřením výslovně povoleny nejsou, tímto posouzením pokryty nejsou.

XIV. K podmínkám stanoveným ve výroku opatření obecné povahy

S ohledem na výše uvedené důvody pro vydání tohoto opatření obecné povahy, jimiž jsou zejména umožnění realizace činností na ochranu lesa a dosažení cílů ochrany přírody v daném území, stanovil krajský úřad podmínky mající za cíl v souladu se zákonem o ochraně přírody nejen minimalizovat případné negativní dopady povolených činností na zde se vyskytující zvláště chráněné druhy organismů či předměty ochrany PR Maštale, ale současně byla část podmínek stanovena za účelem zlepšit stav biotopů zvláště chráněných druhů organismů a stav předmětů ochrany PR Maštale.

V nejcennější **zóně A** byl tímto opatřením povolen pouze úzký rozsah činností (konkrétně kácení geograficky nepůvodních druhů dřevin) umožňující pouze realizaci zásahů, majících jednoznačně pozitivní přínos pro zvláště chráněné druhy organismů či pro zlepšení stavu předmětů ochrany PR Maštale, dále pak pro zajištění průjezdnosti jasně definovaných lesních cest. Proto byla k této části stanovena pouze obecné preventivní podmínka, která neomezuje povolenou činnost z podstaty věci, ale má za úkol pouze minimalizovat případný negativní vliv na okolí míst likvidace či omezení šíření invazních a geograficky nepůvodních druhů dřevin a míst, kde by bylo nezbytné k zásahu přikročit z důvodu prokazatelného ohrožení bezpečnosti.

V přechodové **zóně B** již byla povolena realizace mnohem širšího spektra činností, které umožní hospodařícím subjektům zejména ochranu lesních porostů (např. nahodilou těžbu), běžné lesnické hospodaření (úmyslná těžba) či umělé zalesnění ploch. S ohledem na výše uvedené zájmy ochrany přírody se zde stanovené podmínky v první řadě soustředí na preventivní ochranu v daném území zjištěných živočichů a rostlin (např. podmínka č. 1), kterou je stanoveno období, kdy lze provádět těžbu, a to na období podzimu a zimy (tzn. na období mimo rozmnožování většiny živočichů a taktéž na mimovegetační období). Podobně je tomu v případě podmínky č. 6, která stanovuje povinnost ponechávat vhodné a chybějící biotopy (souše, vývraty a zlomy) v místě realizace jednotlivých zásahů. Odumírající stromy a rozpadající se dřevo, takzvané mrtvé dřevo, je přirozenou součástí lesních ekosystémů. Má zásadní význam pro biodiverzitu v lesích jakožto biotop mnoha druhů organismů, jeho přítomnost má navíc příznivý vliv na koloběh živin, vodní bilanci a ochranu půdy před erozí. Ponechávání mrtvého dřeva na obnovovaných plochách má vedle výše uvedeného zajistit také zachování lesního prostředí a následnou plošnou diferenciaci porostů a variabilitu obnovných postupů. Při stanovování objemu mrtvého dřeva se přihlíželo zejména k významu

předmětného území (maloplošného zvláště chráněného území národního, respektive regionálního významu) a dlouhodobým zájmům ochrany přírody (omezení velkoplošných holin, podpora maloplošných a podrostních způsobů hospodaření).

V další části byly stanoveny podmínky, které nastavují vhodné způsoby provádění lesnických zásahů a s ohledem na princip předběžné opatrnosti i žádoucí nízkou intenzitu hospodaření. Při stanovování konkrétních parametrů vycházel krajský úřad zejména ze shromážděných podkladů (např. plán péče, metodiky a doporučení Ministerstva životního prostředí apod.) a z dosavadní vlastní správní činnosti při udělování jednotlivých výjimek v rámci území PR Maštale. Veškeré podmínky byly stanoveny s ohledem na dlouhodobé cíle péče o PR Maštale, kterými jsou především přeměna porostů na přírodě blízké a na-startování či podpora přirozených procesů v porostech.

Diferenciace limitů těžby BO a SM podle věku porostů vychází z rozdílné naléhavosti obnovy. U porostů do 120 let je zachován nižší limit, protože je možné jejich přeměnu rozložit do delšího období. U porostů nad 120 let je přípustný vyšší limit, neboť roste pravděpodobnost samovolného rozpadu, zhoršení stability porostních stěn a ztráty možnosti prostorově usměrňovat přeměnu těchto porostů.

Vyšší těžební limit ve starých porostech je kompenzován povinností vyloučit domýtnou fázi a ponechat minimálně 20 % porostní zásoby k fyzickému rozpadu. Přednostně mají být ponechání vzrostlí jedinci dřevin PDS, protože představují důležitý zdroj diaspor, stromových mikrostanišť a budoucího mrtvého dřeva. Teprve při jejich nedostatečném zastoupení lze požadovaný objem doplnit jinými neinvazními druhy.

V dopadové vzdálenosti veřejně využívaných tras nelze vždy bezpečně ponechat stojící stromy do fyzického rozpadu. Proto je dovoleno tyto stromy pokácet a ponechat odpovídající množství hmoty k zetlení. Nejde o snížení požadovaného objemu, ale pouze o změnu jeho formy ze stojícího na ležící mrtvé dřevo.

Při výchově porostů mají být geograficky a stanovištně nepůvodní dřeviny odstraňovány přednostně, avšak nikoli nutně jednorázově. Rozložení zásahu do více etap může být nezbytné k zachování porostního mikroklimatu, stability porostu a ochraně vyvíjejících se dřevin PDS. Konečný termín odstranění geograficky nepůvodních dřevin do 40 let věku porostu má zabránit jejich dlouhodobému zachování a případnému rozmnožování v následném porostu.

Krajský úřad při stanovení konkrétních limitů a podmínek jednotlivých činností, zejména maximálního rozsahu úmyslných těžeb, velikosti obnovních prvků a množství porostní zásoby či dřevní hmoty ponechávané k fyzickému rozpadu a zetlení, vycházel ze znalosti aktuálního stavu lesních porostů v PR Maštale a z informací obsažených v aktuálně dostupných odborných podkladech. Takto stanovené hodnoty krajský úřad považuje za odpovídající současnému stavu území, cílům ochrany přírody a předpokládanému vývoji lesních porostů po dobu platnosti tohoto opatření obecné povahy, tedy nejdéle do 31. 12. 2033. Uvedené hodnoty proto nelze chápat jako neměnné parametry hospodaření použitelné bez dalšího i v následujících obdobích. Bude-li po skončení platnosti tohoto opatření obecné povahy přistoupeno k přípravě navazujícího opatření, krajský úřad znovu vyhodnotí aktuální stav území, vývoj lesních porostů, stav předmětů ochrany a zvláště chráněných druhů, zkušenosti s uplatňováním tohoto opatření a tehdy dostupné odborné podklady. Vyplyne-li z tohoto vyhodnocení, že je pro dosažení cílů ochrany přírody potřebné některé z nyní stanovených hodnot zvýšit, snížit nebo jinak upravit, budou parametry případného navazujícího opatření stanoveny podle podmínek existujících v době jeho přípravy. Tento postup se týká režimu zón B a C, v nichž jsou aktivní lesnické zásahy nástrojem postupné nebo aktivní přeměny lesních porostů. Naopak u zóny A zůstává určujícím principem její bezzásahový charakter a maximální podpora přirozených procesů. Případné zásahy zde mají i nadále představovat pouze odůvodněné výjimky slučitelné s cíli ochrany této nejcennější části PR Maštale.

Krajský úřad dále při stanovování podmínek zohledňoval nároky zde zjištěných zvláště chráněných druhů. Obdobně jako v případě zóny A, tak i v případě zóny B byly stanoveny i obecné preventivní podmínky, které neomezuji povolené činnosti z podstaty věci, ale mají

za úkol pouze minimalizovat případný negativní vliv na okolí míst realizací jednotlivých zásahů.

V antropogenně nejvíce ovlivněné (pozměněné) **zóně C** byla krajským úřadem povolena realizace nejširšího spektra běžných hospodářských činností v řádově vyšší intenzitě, než v zóně B a samozřejmě i v zóně A. Cílem ochrany přírody v této zóně je převod na přírodě blízké lesy s odpovídající věkovou i druhovou strukturou porostů. Při stanovení podmínek, jimiž je právě připuštěna vyšší intenzita zásahů, přihlédl krajský úřad zejména k tomu, že se zde nachází méně typických biotopů zvláště chráněných druhů organismů či předmětů ochrany PR Maštale v porovnání se zónami A a B. Biologicky cenná místa (refugia přírodních stanovišť a biotopů zvláště chráněných druhů organismů) se v ploše C vyskytují spíše na menších roztroušených plochách. Podmínky stanovené k činnostem povoleným na území plochy C tedy slouží především k ochraně těchto biologicky cenných plošek a k zajištění žádoucího propojení těchto cenných míst vhodnými biotopy (dřevinami přirozené druhové skladby). Vyšší intenzita zásahů zde není vnímána (z pohledu ochrany přírody) jako vyloženě negativní faktor. Obdobně jako v předchozích případech zde byly stanoveny i obecné preventivní podmínky, které neomezují povolené činnosti z podstaty věci, ale mají za úkol pouze minimalizovat případný negativní vliv na okolí míst realizace. Krajský úřad připustil v zóně C i využití biocidních přípravků k ochraně vysazených porostů či porostů přirozeně vznikajících. K maximálnímu omezení negativních účinků biocidů na ekosystémy stanovil krajský úřad podmínky, za kterých lze aplikaci biocidů provádět. Aplikace insekticidů při ochraně lesa proti klikorohu borovému je omezena pouze na případy přímé obrany při zvýšeném nebo kalamitním stavu, a to pouze k ochraně dřevin přirozené druhové skladby.

Podmínkami č. 1 a 2, jimiž byla podmíněna výjimka ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů, krajský úřad omezuje způsob provádění lesní dopravy v údolí Farského potoka s cílem minimalizovat její negativní vliv na vodní tok, jeho koryto a na biotopy zvláště chráněných druhů vázaných na vodní prostředí a bezprostřední okolí toku. Vjezd techniky přímo do koryta Farského potoka je proto přípustný pouze v období od 1. října do 1. dubna kalendářního roku, tedy mimo období, ve kterém by pohyb techniky v korytě představoval zvýšené riziko zásahu do rozmnožování a vývoje dotčených druhů. Samotné časové omezení však nemůže dostatečně vyloučit negativní ovlivnění stanovištních podmínek, a proto krajský úřad současně stanovil požadavek na použití takové techniky a technologického postupu, které nevyžadují rozšiřování či jiné úpravy koryta, zpevnování jeho dna nebo břehů, přemísťování kamenů ani jiné zásahy měnící přirozený charakter a strukturu vodního toku. Kombinace obou podmínek tak umožňuje nezbytné provádění lesní dopravy a současně omezuje jak časové působení rušivých vlivů, tak riziko přímého poškození nebo dlouhodobé změny biotopu zvláště chráněných druhů.

Podmínky č. 3 až 6 byly stanoveny za účelem zajištění ochrany volně žijících ptáků při provádění činností povolených tímto opatřením obecné povahy a vycházejí z požadavků zákona o ochraně přírody a směrnic Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků. Jejich účelem je zejména vyloučit úmyslné usmrcování nebo odchyt ptáků, ničení, poškozování či odstraňování jejich hnízd a vajec a úmyslné rušení ptáků, především v období rozmnožování a odchovu mláďat. Podmínky proto stanovují postup pro případ zjištění obsazeného hnízda, hnízdní dutiny nebo jiného místa rozmnožování přímo v ploše zásahu či v jejím bezprostředním okolí a současně omezují provádění nahodilé těžby a související lesní dopravy v období od 2. dubna do 31. srpna na situace, kdy zásah nelze odložit z důvodu bezprostředního nebezpečí závažné škody na lese nebo ohrožení života, zdraví či majetku. Časové omezení přitom nesleduje absolutní zákaz nezbytných zásahů v uvedeném období, ale zajišťuje, aby byly prováděny pouze v nezbytných případech a v minimálním nutném rozsahu. Výslovným zákazem úmyslného usmrcování a odchytu ptáků a ničení, poškozování či odstraňování jejich hnízd a vajec se současně jednoznačně vymezuje, že výjimka udělená tímto opatřením se na taková jednání nevztahuje. Zákaz provádění zásahů za tmy nebo s použitím umělého osvětlení dále

omezuje riziko rušení ptáků nad rámec nezbytně spojený s povolenými lesnickými činnostmi. Kontrola plnění těchto podmínek krajským úřadem, založená zejména na předchozím oznamování plánovaných zásahů a možnosti provádění terénních kontrol, pak umožňuje ověřit, zda jsou povolené činnosti realizovány v rozsahu a způsobem stanoveným tímto opatřením obecné povahy.

Doba platnosti tohoto opatření obecné povahy byla stanovena s ohledem na dobu platnosti stávajícího schváleného plánu péče o přírodní rezervaci Maštale. Časové sladění platnosti opatření obecné povahy s plánem péče umožňuje, aby podmínky pro provádění lesnických činností a souvisejících zásahů vycházely po dobu platnosti opatření z aktuálně stanovených cílů ochrany a zásad péče o toto zvláště chráněné území. Po skončení platnosti stávajícího plánu péče bude možné při přípravě navazujícího opatření zohlednit nové cíle a zásady péče, aktuální stav předmětů ochrany a lesních porostů i zkušenosti získané při provádění tohoto opatření obecné povahy.

XV. Ostatní

Povolení zásahů k zajištění průjezdnosti účelových a místních komunikací a silnic nena-
hrazuje souhlas vlastníka nebo správce dotčené komunikace ani jiná oprávnění vyžadovaná zvláštními právními předpisy.

Martin Vlasák

Digitální podpis:
09.10.2026 09:08

Ing. Martin Vlasák
vedoucí odboru

Rozdělovník (zveřejnit na úředních deskách):

- Krajský úřad Pardubického kraje
- Obecní úřad obce Bor u Skutče
- Obecní úřad obce Budislav
- Obecní úřad obce Jarošov
- Obecní úřad obce Nové Hrady
- Městský úřad města Proseč
- Obecní úřad obce Zderaz

Seznam použitých zkratek:

IZS – integrovaný záchranný systém
AK – trnovník akát
BO – borovice lesní
CHS – cílový hospodářský soubor
DBC – dub červený
DG – douglaska tisolistá
IZS – integrovaný záchranný systém
JD – jedle bělokorá
JDO – jedle obrovská
LHO – lesní hospodářská osnova
LHP – lesní hospodářský plán
MD – modřín opadavý
PDS – přirozená druhová skladba
PR – přírodní rezervace
SLT – soubor lesních typů

SM – smrk ztepilý
VJ – borovice vejmutovka

Příloha č. 1 – mapa vymezení zón A, B a C v PR Maštale

Příloha č. 2 – výčet zvláště chráněných druhů³

český název	vědecký název
blatnice skvrnitá	<i>Pelobates fuscus</i>
bledule jarní	<i>Leucojum vernum</i>
bolinka černohnědá	<i>Camarops tubulina</i>
čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>
čolek obecný	<i>Lissotriton vulgaris</i>
čolek velký	<i>Triturus cristatus</i>
holub doupňák	<i>Columba oenas</i>
holubinka olšinná	<i>Russula alnetorum</i>
holubinka rašelinná	<i>Russula helodes</i>
jednokvítek velekvětý	<i>Moneses uniflora</i>
jestřáb lesní	<i>Accipiter gentilis</i>
ještěrka obecná	<i>Lacerta agilis</i>
ještěrka živorodá	<i>Zootoca vivipara</i>
kapradina Braunova	<i>Polystichum braunii</i>
krahujec obecný	<i>Accipiter nisus</i>
krkavec velký	<i>Corvus corax</i>
krutihlav obecný	<i>Jynx torquilla</i>
kukmák dřevní	<i>Volvariella caesiotincta</i>
kulíšek nejmenší	<i>Glaucidium passerinum</i>
lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>
mihule potoční	<i>Lampetra planeri</i>
mlok skvrnitý	<i>Salamandra salamandra</i>
mravenec rašelinný	<i>Formica picea</i>
netopýr Brandtův	<i>Myotis brandtii</i>
netopýr černý	<i>Barbastella barbastellus</i>
netopýr dlouhouchý	<i>Plecotus austriacus</i>
netopýr hvízdavý	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
netopýr rezavý	<i>Nyctalus noctula</i>
netopýr řasnatý	<i>Myotis nattereri</i>
netopýr ušatý	<i>Plecotus auritus</i>
netopýr velký	<i>Myotis myotis</i>
netopýr vodní	<i>Myotis daubentonii</i>
okrotice bílá	<i>Cephalanthera damasonium</i>
ořešník kropenatý	<i>Nucifraga caryocatactes</i>
ostřice blešní	<i>Carex pulicaris</i>
pérovník pštrosí	<i>Matteuccia struthiopteris</i>
plavuň pučivá	<i>Lycopodium annotinum</i>
plšík lískový	<i>Musccardinus avellanarius</i>
prstnatec májový	<i>Dactylorhiza majalis</i>
ropucha obecná	<i>Bufo bufo</i>

³ Zvýrazněny byly druhy, které jsou předmětem ochrany dle práva Evropského společenství.

rosnatka okrouhloлистá	<i>Drosera rotundifolia</i>
skokan zelený	<i>Pelophylax esculentus</i>
skokan zelený komplex	<i>Pelophylax esculentus s.l.</i>
slepýš křehký	<i>Anguis fragilis</i>
sluka lesní	<i>Scolopax rusticola</i>
sněženka podsněžník	<i>Galanthus nivalis</i>
svižník lesní	<i>Cicindela sylvatica</i>
svižník lesomil	<i>Cicindela sylvicola</i>
sýc rousný	<i>Aegolius funereus</i>
ťuhýk obecný	<i>Lanius collurio</i>
užovka obojková	<i>Natrix natrix</i>
vachta trojlistá	<i>Menyanthes trifoliata</i>
včelojed lesní	<i>Pernis apivorus</i>
veverka obecná	<i>Sciurus vulgaris</i>
vranec jedlový	<i>Huperzia selago</i>
vrápenec malý	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
vrbina kytkokvětá	<i>Lysimachia thyrsiflora</i>
výr velký	<i>Bubo bubo</i>
zmije obecná	<i>Vipera berus</i>
žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>

Tato písemnost musí být v souladu s ustanovením § 25 odst. 3 správního řádu vyvěšena na úřední desce po dobu nejméně 15 dnů.

Vyvěšeno dne:

Sejmuto dne: